

Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Kullanım Durumlarının İncelenmesi*

Begüm YAVUZ¹, Mehmet Kaan DEMİR**²

Öz

Bu çalışma ile sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni ile tasarlanmıştır. Araştırma verilerinin toplanması için araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcılar Amasya ili Merzifon ilçesinde görev yapan ve gönüllülük esasına göre belirlenen 29 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Görüşmeler çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların onayı alınarak görüşmelerde ses kaydı yapılmış ve daha sonra bu ses kayıtları transkript edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle kodlanmış ve analiz edilmiştir. Veriler bir nitel istatistik programıyla modellenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kavramını öğrenci geri bildiriminden yola çıkarak tanımladıkları, geri bildirimleri derslerde sık sık kullandıkları, bu konuda kendilerini yeterli hissettikleri görülmüştür. Dersler bazında incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin geri bildirimleri en çok matematik dersinde kullandıkları, en az kullanımın ise Hayat Bilgisi dersinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca geri bildirimlerin olumlu, olumsuz, sözlü, sözlü olmayan ve yazılı olarak en çok kullanılan türleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, ilkokul, geri bildirim

Examination of the Feedback Use Cases of Classroom Teachers

Abstract

With this study, it is aimed to examine the feedback use cases of classroom teachers. The study was designed with the phenomenology pattern, one of the qualitative research methods. A semi-structured interview form prepared by the researchers was used to collect the research data. The participants consisted of 29 classroom teachers working in the Merzifon district of Amasya province and determined on a voluntary basis. The interviews were conducted online. With the consent of the participants, audio recordings were made during the interviews and then these audio recordings were transcribed. The obtained data were coded with the content analysis method and analyzed with the Nvivo program. According to the findings of the study, it was seen that the classroom teachers defined the concept of feedback based on student feedback, they frequently used the feedback in the lessons, and they felt sufficient in this regard. It was determined that the classroom teachers used the feedback most in the mathematics course, and the least use was in the life studies course. In addition, the most used types of positive, negative, verbal, non-verbal and written feedback were tried to be determined.

Key Words: Classroom teacher, primary school, feedback.

* Makale Begüm YAVUZ tarafından yazılan "Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım durumlarının incelenmesi" isimli tezden üretilmiştir

¹Sınıf öğretmeni, MEB, Türkiye, begumbasar00@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7691-7737

²**Corresponding Author: Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, mkdemir2000@yahoo.com ORCID: 0000-0001-8797-0410

Giriş

Öğretmen-öğrenci arasındaki iletişim kalitesinin, birçok araştırmayla öğrenci davranışları ve akademik başarı üzerinde de etkisi olduğu ortaya konmuştur. Sınıf içi iletişimin etkili şekilde gerçekleşmesi için, kaynak konumunda olan öğretmen öncelikle öğrencileri ile etkili ve sağlıklı bir iletişim kurmalıdır (Selimhocaoglu, 2004). Sınıf ortamında öğrenciler kendilerini güvende hissetmek isterler. Bu güven ortamının fiziksel olarak sağlanmasının yanında duygusal olarak da sağlanması gerekmektedir. Duygusal güven ortamının yer aldığı bir sınıfta öğrencilerin kendilerini rahat bir şekilde ifade edebileceği bir iletişim ortamının oluşturulması gerekmektedir (Kısaç, 2007). Öğretmenin iletişim kurmadaki başarısının, eğitimde karşılaşılan sorunların çözümüne yardımcı olduğu savunulabilir (Gülbahar ve Aksungur, 2018). Öğretmenin iletişim öğelerini bilmesi iletişim kurmada kendisini geliştirmesine imkân sağlayacağı gibi bu konudaki bilgisini sınıfa taşıyarak olumlu bir sınıf ortamı yaratmasına yardımcı olacaktır. İletişim kavramını, iletişim öğelerini ve iletişim sürecini anlamının sınıf içi iletişimin daha anlaşılır hale gelmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

İletişimin gerçekleşmesinde işe koşulan bazı öğeler bulunmaktadır. Bu öğeler gönderici, mesaj, kanal, alıcı ve geri bildirimdir. İletişim sürecini başlatan kişi veya kişiler kaynak öğesini, oluşturulan mesajın ulaştırılması hedeflenen kişi veya kişiler alıcı öğesini oluşturmaktadır. Bu süreçte kaynağın, oluşturduğu mesajı en doğru ve uygun şekilde alıcıya oluşturması oldukça önemlidir (Nartgün, 2014). İletişim sürecinin son öğesi olan geri bildirim, alıcının aldığı mesajdan sonra kaynağa dönük oluşturulduğu ifade ve tepkilerdir. Etkili iletişimin oluşması ve iletişim sürecinin tamamlanması için özellikle geri bildirim öğesi yer almalıdır. Geri bildirim kullanılmaması durumunda alıcı kaynağa yönelik daha sert bir tutum sergilemektedir. Geri bildirim kullanılması alıcıyı iletişim sürecinde daha aktif hale getirmekte, iletişimi tek yönlü olmaktan çıkarmakta ve alıcının aldığı mesajı benimsemesine ve kaynağa yönelik daha olumlu bir tutum sergilemesine imkân sağlamaktadır (Erdem, 2011).

Bireyler ortaya koyduğu davranışa yönelik olarak davranışının etkililiği, doğruluğu veya yanlışlığı hakkında bilgi sahibi olmak ister. Bu davranışlara yönelik olarak o anda verilen bilgi, geri bildirim kavramını ortaya çıkarır (Gündoğdu ve Cafoğlu, 2007). Geri bildirim etkili olması, bireye nasıl ilerleyeceği konusunda bilgiler vermesi ile ilgilidir (Hattie ve Timperley, 2007). Bireyin istenilen davranışa yönelik performansını arttırmasına ve yanlış olan davranışını düzenlemesine imkân veren doğru ve etkili geri bildirim, öğrenme üzerinde büyük öneme sahiptir (Gündoğdu, 2007). Öğrenme sürecinde kullanılan geri bildirim amacı, tespitlerin yapılmasının yanı sıra karşılaşılabilecek durumların planlanmasıdır (Göçer ve Şentürk, 2019). Öğrencilerin öğrenme ve başarıları üzerinde etkili olan geri bildirim aynı zamanda öğretmen-öğrenci arasındaki bir iletişim aracıdır (Souter, 2009).

İletişim süreci eğitim-öğretim ortamları içerisinde incelendiğinde sınıf içi iletişim kavramını ortaya çıkarmaktadır. İletişimin tüm öğeleri sınıf içerisinde yer almaktadır. Doğru bir sınıf içi iletişimde, iletişim öğretmen ve öğrenci arasında çift yönlü olmalıdır. Çift yönlü iletişimin oluşması ile hem öğrenciye geri bildirim verip hem de öğrenciden geri bildirim alan öğretmen, öğrencilerin öğrendiği ve öğrenmede eksiklik yaşanan durumları belirleyebilir (Silman ve Cafoğlu, 2007). Kısaca, eğitim ortamlarında oluşturulan iletişim doğru öğrenmenin gerçekleşmesi açısından oldukça önemlidir. Öğretmen ve öğrenci arasında kurulan iletişim ve iletişimin öğeleri düşünüldüğünde; mesajı oluşturan kaynak öğretmen, verilmesi hedeflenen içerik mesaj, hedeflenen içeriğin alıcıya ulaşmasında kullanılan öğretim araç ve yöntemler kanal, mesajın ulaştırılması hedeflenen alıcı öğrenci, kaynaktan gelen mesaja öğrencilerin oluşturduğu tepkiler ise geri bildirim öğesini oluşturmaktadır (Deniz, 2008). Geri bildirim kavramı sınıf içi iletişim sürecinin yanında öğretim hizmeti niteliğinin bir öğesini oluşturmaktadır.

İletişim kurmada tek araç dil ve buna bağlı olarak sözcükler değildir. İletişim kurarken insanlar tüm bedenlerini kullanarak sözsüz mesajlar da oluştururlar. Beden dili, jest ve mimikler, duruş, oturuş şekillerinin varlığı sözsüz mesajların kullanıldığı anlatım şekli olan “sözsüz iletişim” kavramını ortaya çıkarmaktadır. Geri bildirimler sözlü ve sözsüz ifadelerin kullanıldığı geri bildirimlerin yanında öğrencilerin oluşturdukları yazılı ürünlere yönelik yazılı ifadelerin kullanıldığı geri bildirimlerden oluşmaktadır. Öğretmenler kullandıkları sözlü, sözsüz, yazılı kodları geri bildirim verdikleri ödev,

görev veya davranışların olumlu ve olumsuz yönlerini ifade etmek için kullanabilirler. Olumlu ve olumsuz dönütler öğrencilerin hatalarını tekrarlamasının önüne geçmektedir. Bu sebeple öğretmenler her iki dönütü de kullanmalıdır. Ancak öğretmenler sürekli olarak olumsuz dönüt kullanırsa öğrencilerin derslere yönelik kaygılanmasına ve ilgisinin azalmasına sebep olabileceğini unutmamalıdır (Gözütok, 2020).

Sözlü geri bildirim ifadelerinde iletişimin ana öğelerinden biri olan dil yer almaktadır. Konuşma dili, sözlü dil çoğunlukla yüz yüze, bir hazırlık yapılmadan ve kendiliğinden doğal ortam içinde kullanılarak bireyler arasındaki sosyal durumun, duyguların, düşüncelerin içeriğini anında ortaya koyar (Çetinkaya, 2019). Bu sayede öğrenciler sözlü geri bildirim ifadelerini anında duyarak zaman geçmeden performansları hakkında bilgi sahibi olurlar. Sözsüz iletişim ile öğretmenler vücut dilleri, jest ve mimikleri yardımıyla istemli ve istemsiz olarak öğrenciye geri bildirimlerde bulunabilirler. Kullanılan ifadelerle verilen geri bildirimler ilgili alıcıya sözlü olmayan kanallar yoluyla doğrudan ulaşabileceği gibi sözsüz ifadelerle oluşturulan geri bildirim yalnız başına kullanılmasının yanında sözlü geri bildirimleri desteklemek amacıyla da işe koşulması verilmek istenen mesajı güçlendirir. Yazılı geri bildirimde öğretmenlerin kullandıkları semboller, metin üzerine, metin sonuna, metnin arka sayfasına yapılan yorumlar veya satır aralarında kullanılan düzeltmeler yazılı geri bildirim örneklerindedir (Coşkun ve Tamer, 2015).

Göçer' in de (2019) ifade ettiği gibi geri bildirim aynı zamanda ölçme ve değerlendirmenin önemli aşamalarından biridir. Planlama, biçimlendirme ve sürece yön verme, değer biçme ve kanaat oluşturma gibi iç içe birçok uygulama çalışmasını içeren ölçme ve değerlendirme, eğitim süreçlerinin planlanması, dinamik bir şekilde ilerlemesi ve öğrenmenin hedefler doğrultusunda gerçekleşmesi için en temel unsurdur. Öntaş ve Kaya' nın (2019) aktardığına göre geri bildirim, biçimlendirici değerlendirme açısından oldukça önemlidir. Geri bildirim öğrenme hedefleri ile çıktılar arasındaki farkın ortaya çıkmasına ve farka ilişkin farkındalığın belirlenmesine katkı sağlar (Sadler, 1989). Biçimlendirici değerlendirme açısından geri bildirim, belirlenen öğrenme hedeflerine göre öğrencilerin performanslarının ne durumda olduğunu belirlemeleri, hedeflerle performanslar arasındaki açığı nasıl kapatabilecekleri ve hangi durumlarda hatalar yaptıkları konusunda bilgi sahibi olmaları gerektiğini de savunur (Ozan, 2017; Göçer, 2019).

Öğretim sürecinde yapılan etkinliklerin tümü öğretim hizmetlerinin niteliği altında yer almaktadır. Öğrenciye verilen ipuçları, işaretler, pekiştirme, öğrenci katılımı, geri bildirim (dönüt) ve düzeltmeler öğretim hizmeti niteliğinin öğelerini oluşturmaktadır. Öğretim sürecinde öğrencilere sunulan ipuçları ve işaretler ile öğrencilerin süreç içerisinde neleri öğrenecekleri ve öğrendikleri ile neler yapılabilecekleri ifade edilir. Kullanılan ipuçları ve işaretler öğrencilerin derse aktif olarak katılmasında rol oynamaktadır. Öğrenme süreci tamamlandığında öğrencilerin hedeflerine ulaşıp ulaşmadığını veya hedeflere ne düzeyde ulaştığını ifade etmek amacıyla geri bildirimler ve düzeltmeler kullanılmaktadır. Aldıkları geri bildirimler sayesinde öğrenciler öğrenme süreçlerinde izleyecekleri yolu belirlerler (Göçer, 2019). Sağlanan geri bildirim ve düzeltmeler ile öğrencilerin hedefe ulaşmasına yardımcı olunacağı gibi geri bildirim kullanımı sayesinde öğretmenlere de öğretimin niteliği hakkında bilgi sahibi olacaktır. (Özkan, 2010).

Yapılan açıklamalardan anlaşılacağı üzere geri bildirim kavramı; eğitim sistemi, sınıf içi iletişim ve öğretim hizmeti niteliğinin ortak ögesini oluşturmakta ve öğrenme yaşantıları için oldukça önemlidir. Bu sebeple öğretmenlerin geri bildirim kullanım durumlarının incelenmesi gerekmektedir. Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin; geri bildirim kavramına ilişkin düşüncelerini ve geri bildirim kullanmada kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini öğrenmek, farklı derslere göre geribildirim tür, yoğunluk ve sıklık üzerindeki kullanımı ve bu derslere ilişkin farklılaşmanın sebeplerini öğrenmek, geri bildirim kullanımını etkileyen faktörler hakkında bilgi sahibi olmak, kullanılan geribildirimlere yönelik öğrencilerden alınan tepkilerin ne şekilde olduğu, bu tepkilerin sınıf öğretmenin beklentilerini ne düzeyde karşıladığı ve kullandıkları olumlu- olumsuz sözlü, sözlü olmayan, yazılı geri bildirim ifadelerinin belirlenmesidir. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım durumlarının incelenmesi amacıyla, sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda belirtilen alt problemlerin yanıtlarına ulaşılması hedeflenmiştir:

1. Sınıf öğretmenleri geri bildirim kavramını nasıl tanımlamakta ve bu kavram sınıf öğretmenleri için neyi ifade etmektedir?
2. Sınıf öğretmenleri geri bildirim verme konusunda kendilerini ne düzeyde yeterli hissetmektedir?
3. Sınıf öğretmenleri geri bildirim kavramını hangi sıklıkta kullanmaktadır?
4. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim verme zamanını belirleyen temel ölçüt/durum nedir?
5. Sınıf öğretmenleri geri bildirim kullanım sıklıkları derslere göre nasıl farklılaşmaktadır ve bu sıklığı belirleyen temel etmen nedir?
6. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim vermelerini zorlaştıran durumlar nelerdir?
7. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanımlarında öğrencilerden aldıkları tepkiler nelerdir?
8. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanımlarında öğrencilerden aldıkları tepkiler beklentilerini karşılamakta mıdır?
9. Sınıf öğretmenlerinin olumlu ve olumsuz davranışlara verdikleri sözlü, sözlü olmayan, yazılı geri bildirim ifadeleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım durumlarının incelenmesi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi, sosyal olguları içinde yer aldıkları çevrede araştırma ve anlama yaklaşımını benimseyen ve teori oluşturmayı hedefleyen bir anlayıştır (Yıldırım, 1999). Nitel araştırmalar, belirlenen konular üzerinde farklı bakış açılarını göz önünde bulundurup konuyu derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır (Baysal ve Hocoğlu, 2019). Araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın veri kaynağı olan çalışma grubunu “sınıf öğretmenleri”, ele alınan olguyu da “geri bildirim” oluşturmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi, birçok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasına yardımcı olurken zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına imkân sağlamaktadır (Patton, 1987; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim öğretim yılı, Amasya ili Merzifon ilçe merkezinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden 29’ u oluşturmaktadır. Katılımcıların “farklı kıdem yıllarına sahip sınıf öğretmeni” ve görev yerlerinin “ilçe merkezi” olması çalışma grubu ölçütlerini oluşturmaktadır.

Çalışma grubunu oluşturan katılımcıların; 22 kadın, 7 erkek olarak 29 sınıf öğretmeninden oluştuğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinden; 4 katılımcının 6-10 yıl, 8 katılımcının 11-15 yıl, 5 katılımcının 16-20 yıl, 6 katılımcının 21-25 yıl, 3 katılımcının 26-30 yıl, 3 katılımcının 31-35 yıl mesleki kıdeme sahip olduğu görülmüştür. Araştırma sürecinde veriler toplanırken sınıf öğretmenlerinden; 8 katılımcı 1. sınıf, 6 katılımcı 2. sınıf, 9 katılımcı 3. sınıf, 6 katılımcı 4. sınıf düzeylerinde görev yaptığı bilgisine ulaşılmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır. Görüşme formlarındaki sorular araştırmacılar tarafından yapılan literatür taraması sonucunda hazırlanıp ulaşılan bilgiler doğrultusunda; 2 sınıf öğretmeni ile pilot uygulama yapılmış ve görüşme formu uzman görüşüne sunulmuştur. Kıdemli sınıf öğretmenleri, pilot uygulama ve uzman görüşü sonrasında ulaşılan sonuç ve öneriler göz önüne alınarak görüşme formu düzenlenmiştir. Görüşme formunda 7 ana soru ve bu soruların alt başlıklarını oluşturan sorularla birlikte toplam 15 soruya yer verilmiştir. Görüşmeler online ortamda bireysel olarak gerçekleştirilmiştir. Her biri 25-30 dakika süren görüşmeler transkript edilirken katılımcı isimleri K1, K2, ... şeklinde kodlanmıştır.

Verilerin Analizi

Sınıf öğretmenlerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile alınan ifadeler içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. Yapılan bu çalışmada elde edilen veriler ilk olarak kodlanmış ve kodlanan verilerden ortak temalar bulunmuştur. Elde edilen temalardan kodlar tanımlanarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Son olarak ulaşılan bulgular tanımlanarak yorumlanmıştır. Bulguların modellenmesinde Nvivo programı kullanılmıştır. Nvivo programına aktarılan verilerin modellenmesinde yer alan frekans değerleri katılımcı sayısı olarak değil, katılımcı görüşleri baz alınarak frekans değerleri belirtilmiştir.

Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışmaları

Bu çalışmada geçerliği sağlamak için demografik olarak birbirinden farklı katılımcılarla görüşülmüştür. Güvenirlilik için Miles ve Huberman (1994) tarafından düzenlenen güvenirlilik formülü (Güvenirlilik = Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) × 100) kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre güvenirlilik oranı %88 olarak bulunmuştur. Bunların yanı sıra araştırmanın amacı ve kapsamı katılımcılara açıklanmış, yapılan görüşmelerde ses kaydı alınmış ve toplanan veriler katılımcıyla paylaşarak teyit edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen veriler katılımcı görüşleri ile desteklenmiştir. Katılımcı görüşlerinde herhangi bir değişiklik yapılmayıp aslına uygun bir şekilde çalışmada yer almıştır.

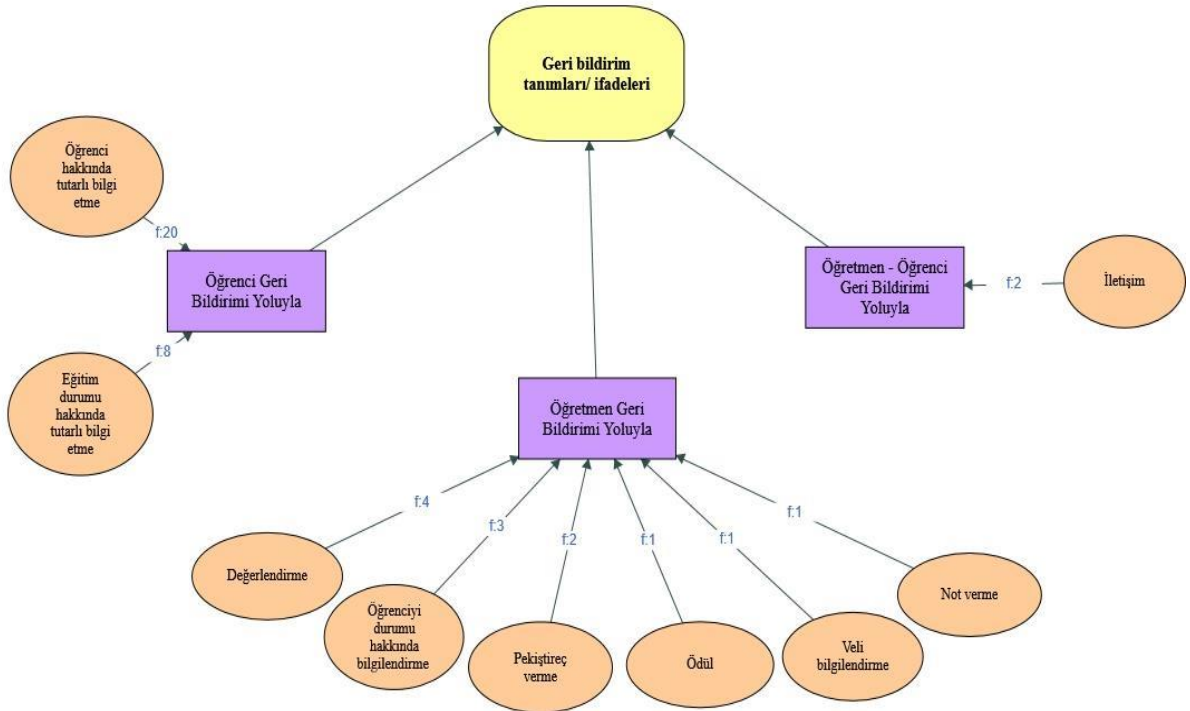
İşlem

Araştırma verilerinin toplanması için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 19/01/2021 tarih ve 02/35 sayılı kararı ile resmi izinler alınmıştır. Katılımcılara bilgilendirilmiş onam formu imzalatılmıştır. Alınan izinler doğrultusunda veriler 01.03.2021- 31.05.2021 tarihleri arasında sınıf öğretmenlerinin uygun gördüğü gün ve saatlerde, çevrimiçi olarak bireysel, yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelere başlanmadan önce katılımcılara araştırmaya katılmanın gönüllülük esasına bağlı olduğu, görüşme sürecinde ses kaydı alınacağı, ses kayıtlarının yalnızca araştırmacılar tarafından dinleneceği, kimlik bilgilerin gizli tutulacağı ve görüşme esnasındaki cevaplarının yalnızca araştırma bulgularında yer verileceği hususunda bilgilendirme yapılmıştır.

Bulgular

Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Tanımları

Araştırmanın birinci alt amacı "Geri bildirim kavramını nasıl tanımlarsınız? Geri bildirim kavramı sizin için neyi ifade etmektedir?" sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin cevapları, "öğrenci geri bildirim yoluyla" (f:28), "öğretmen geri bildirim yoluyla" (f:12), "öğretmen- öğrenci geri bildirim yoluyla" (f:2) şeklinde 3 temaya ayrıldığı ve sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kavramına ilişkin tanımları/ifadelerinin öğrenci geri bildirim yoluyla alınan geri bildirim odaklandıkları görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim tanımlarına ilişkin görüşleri Şekil 1' de gösterilmiştir.

Şekil 1. Sınıf Öğretmenleri Geri Bildirim Tanımları

Konuyla ilgili K3 ve K13' ün görüşleri şu şekildedir:

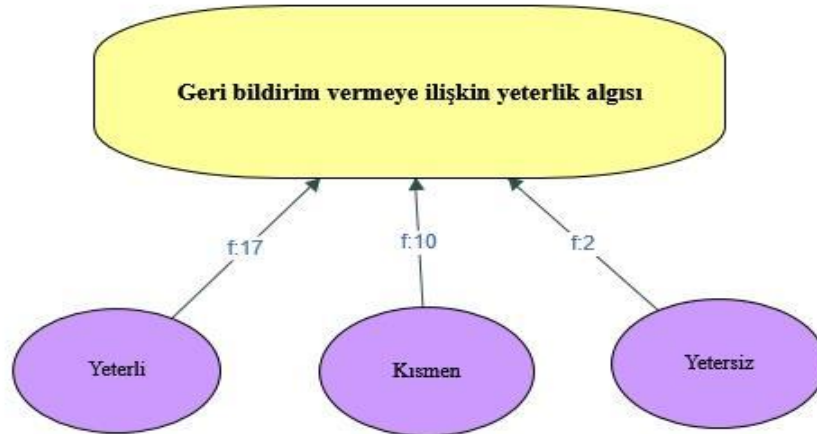
K3: "Eğitim öğretimdeki en temel kavram. Anlattığım konu ve kazanımların çocuklarda ne kadar anlaşıldığı, çocukların bunu ne kadar anladığı, ne kadar kavradı, ne kadar öğrendi bunlara dair çocuklardan aldığım ipuçları. Eğitim öğretimde bu süreçte olmazsa olmaz."

K13: "Geri bildirim öğrenciyle aramdaki iletişimdir. Her zaman ihtiyaç duyarım. Öğrenciyle bilgi akışıdır. Daha verimli olmaları için verdiğim çalışmaların, ulaşmaları gereken noktaya ne kadar yaklaştığını gösterir. Performansa bağlıdır. Yeteneklerini geliştirir."

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri geri bildirim kullanımlarında kaynak ve alıcı (öğretmen, öğrenci, veli) farklı konumlarda bulunsun da ders süreci ve okul yaşantısı açısından önemli olduğunu vurgulamıştır. Bu önem, bazı sınıf öğretmenleri tarafından geri bildirim "eğitim öğretimdeki en temel kavram" olarak ortaya konmuştur. Aynı zamanda sınıf öğretmenleri geri bildirimleri öğretmen ve öğrencinin sahip olduğu yüksek ve düşük başarı, bilgi varlığı ve bilgi eksikliği, hedeflere yakınlık ve uzaklık gibi içinde bulunulan düzeyleri belirlemede bir ölçme aracı olarak gördüklerini de ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri eğitimin önemli destekçilerinden aile unsurunu da düşünerek öğrencileriyle ilgili bazı geri bildirimleri velilere yönelik oluşturmuş ve öğrencinin içinde bulunduğu durum hakkında velilerinin bilgi sahibi olmalarını sağlamıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Verme Yeterliliği Algısı

Araştırmanın ikinci alt amacı "Geri bildirim verme konusunda kendinizi ne düzede yeterli hissediyorsunuz?" sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin cevapları, "yeterli"(f:17), "kısmen"(f:10) ve "yetersiz"(f:2) şeklinde 3 temaya ayrılarak Şekil 2' de sunulmuştur.

Şekil 2. Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Vermeye İlişkin Yeterlik Algısı

Konuyla ilgili K18 ve K7' nin görüşleri şu şekildedir:

K18: "Yeterli olduğumu düşünüyorum. Şuna göre düşünüyorum çünkü ben mümkün olduğunca eğitim öğretim sürecinin ya da ödevlerin her aşamasında geri bildirim vermeye çalışıyorum. Bu sadece öğrencilere yönelik değil ailelerle de iletişim kurarken aynı. Zaten ödevler noktasında ailelerle iletişime geçiyorum bu süreçte..."

K7: "Kısmen. Bunun birçok sebebi var. Neden kısmen diyorum en başta geri bildirim için bize ayrılan sürenin çok yeterli olduğunu düşünmüyorum birincisi bu. Şöyle düşünün pandemi olmadığı bir dönemde otuz altı kişilik sınıfta kırk dakikalık derslerde müfredat belli, süre çok sıkıntılı, ortam yeterli değil böyle bir ortamda, böyle bir düzende yeteri kadar geri bildirimde bulunma şansımın olmadığını düşünüyorum. Buna çok fazla zaman ayırdığımda birçok konuya değinmeyeceğimi düşünüyorum."

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri geri bildirim vermede kendilerini yeterli, kısmen ve yetersiz hissetmektedirler. Kendini geri bildirim vermede "yeterli" hisseden sınıf öğretmenleri soruya yönelik cevaplarında konu anlatım anı, sonrası ve ödevlendirme üzerinde durmuşlardır. Ayrıca bu yeterliliği "kendini başarılı görme", "güçlü iletişime sahip olma", "sınıf mevcudunun az olması", "olumlu tepkiler alma", "geri bildirimde önem verme" vb. durumlar ile açıklamışlardır. Geri bildirim vermede yeterliliğini "kısmen" olarak ifade eden sınıf öğretmenleri; "sınıf mevcudunun fazlalığı", "süre yetersizliği", "öğrenci tutumunun değişkenliği", "iletişim kurmada güçlük yaşama", "kendini geliştirme sürecinde görme", "öğrencilerin bireysel farklılıkları", "veli yaklaşımı" vb. durumlar ile açıklamıştır. Geri bildirim vermede yeterliliğini "yetersiz" olduğunu düşünen sınıf öğretmenleri; "gerekli geri bildirim sağlayamama" ve "geri bildirim sonuçlarını takip edememe" durumu ile açıklamıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Kullanım Sıklığı

Araştırmanın üçüncü alt amacı "Geri bildirim hangi sıklıkta kullanırsınız?" sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin cevapları, "sık sık"(f:20), "gerektiği zaman/ çoğunlukla"(f:8) ve "derslere göre değişken" (f:1) şeklinde 3 temaya ayrılarak Şekil 3' te sunulmuştur.

Şekil 3. Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Kullanım Sıklığı

Konuyla ilgili K16 ve K15' in görüşleri şu şekildedir:

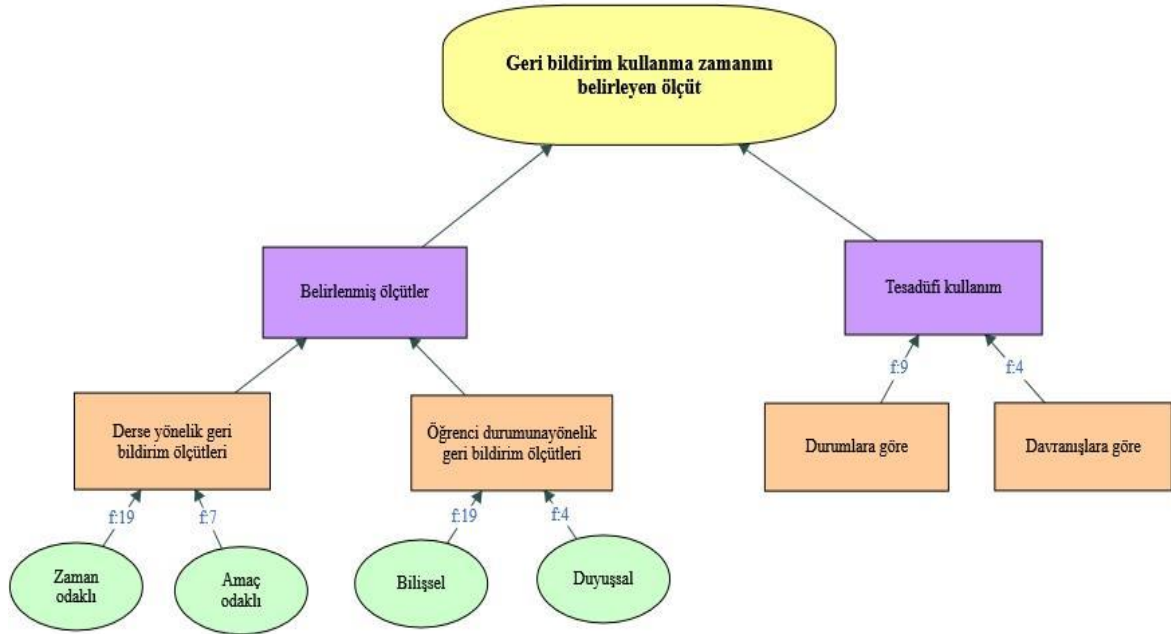
K16: "Her ders kullanıyorum. Zaten çocuklar bunu istiyorlar. Dersimizin bütün zamanında kullanıyoruz. Diyelim ki bir problem çözüyoruz problemi çözdüğünde aa çok harika, güzel yapmışsın ya da çıkıyor tahtada yapıyor bak bunu şöyle yapsaydın daha iyi olurdu diyorsun. Burayı daha dikkatli okumalısın diyorsun. Bunları derste günlük sürekli olarak yapıyorsun yani."

K15: "Geri bildirim gerektiği kadar kullanıyoruz zannediyorum. Çok da öğrenciyi buna alıştırmadan tabii ki. Mesela şöyle bir şey var çok fazla ödül verdiğin zaman ödül sıradanlaşır mesela. Önemini kaybeder. Hep aynı şekilde verdiğiniz zaman. Ama çok sıklıkla yapmazsanız o daha değerli olur. O yüzden de genellikle çok herkese değil de gerçekten olumlu ya da olumsuz söylemek gerekiyor."

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım sıklıklarında farklı tercihleri vardır. Sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde geri bildirim sıklığını "sık sık" olarak ifade eden öğretmenlerin ifadelerinden "derslerin farklılığı", "öğretmenin ders içi iletişim tercihleri" ve "öğretmenin tutumu" başlıklarında açıklamalar yaptığı görülmüştür. "Gerektiği zaman/ çoğunlukla" geri bildirim kullandığını ifade eden öğretmenler "doğru ve yanlışın varlığı" durumunda geri bildirim tercih ettiklerini, kullanılan geribildirim "öğrencilerin hatalarının farkına varmasında yardımcı" olacağını ve geribildirim "öğrencinin doğrularını görerek motivasyonunun artması" konusunda fayda sağladığını ifade etmiştir. "Derslere göre değişken" temasında bu kullanımın sebebi "derslere göre değişen öğrenci ilgisi" ve "derslere göre değişen öğrenci başarısı" ifadeleri görülmüştür.

Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Kullanım Zamanını Belirleyen Temel Ölçüt/ Durumları

Araştırmanın dördüncü alt amacı "Geri bildirim kullanma zamanınızı belirleyen temel ölçüt/ durum nedir?" sorusuyla ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım zamanını belirleyen temel ölçüt/ durumlar, "belirlenmiş ölçütler" (f:49) ve "tesadüfi kullanım" (f:13) şeklinde 2 temaya ayrılarak Şekil 4'te sunulmuştur.

Şekil 4. Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Kullanım Zamanını Belirleyen Temel Ölçüt/ Durumlar

Konuyla ilgili K12 ve K18'in görüşleri şu şekildedir:

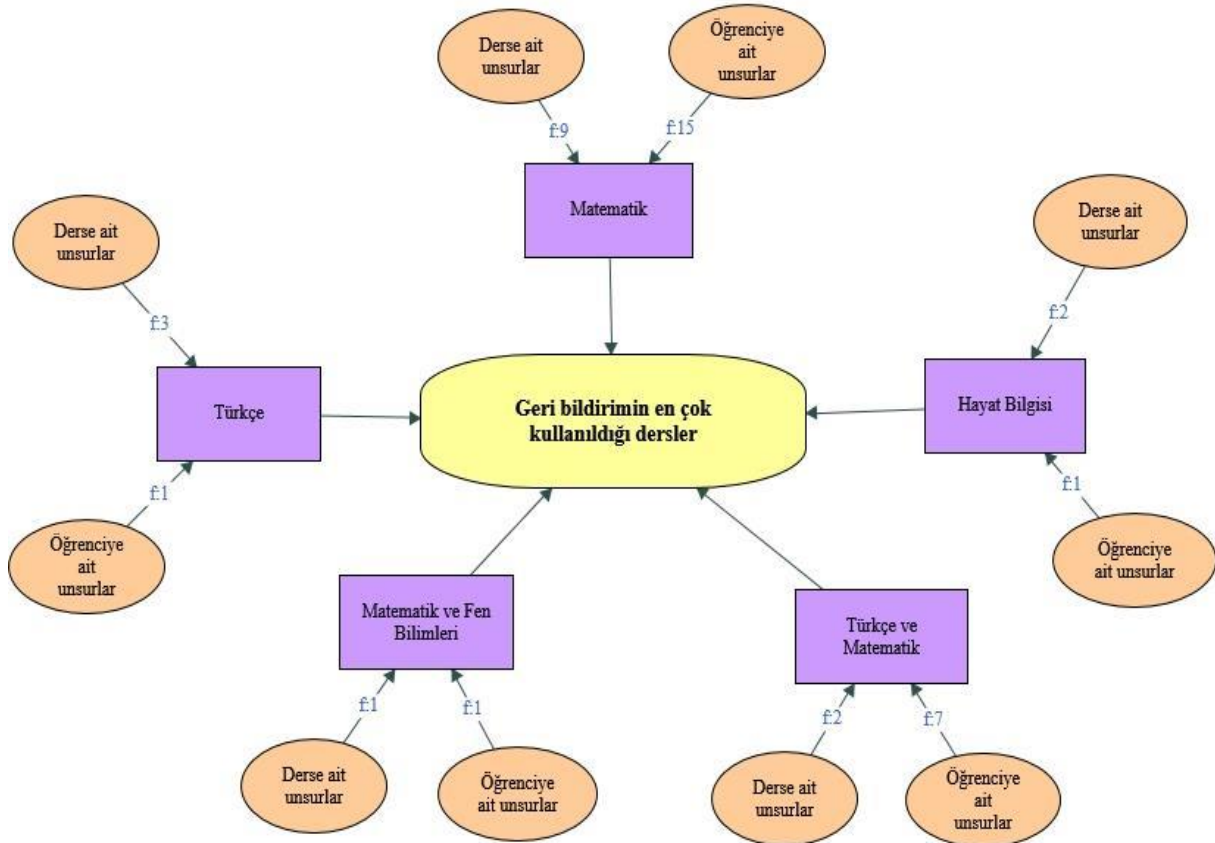
K12: "Eksiklik gördüysem o an hemen kullanırım. Ya da bana geri dönüş tam gelmediyse, eksikliği hissettiğimde kullanırım. Sürekli de kullanmıyorum. Çünkü eğer çocuk sürekli kullanmak demek, demek ki eksiklik çok fazla. Onu hissettiğim anda kullanıyorum. Eksiklik varsa, davranışta bir sıkıntı varsa o zaman kullanıyorum."

K18: "Genelde öğrencilerin tavırlarından hareket ediyorum. Sonuçta bir öğrenciyi tanıyorsunuz bir süre sonra. Davranışından, hareketinden, yüz ifadesinden sıkılıp sıkılmadığını ya da anlayıp anlamadığını görebiliyorsunuz ya da zorlandığını. Çocuklar ödev yaparken ben masamda oturuyorum bir şeyle uğraşıyorum diyelim. Çocuğun o an orada bunaldığını, dikkatinin dağılmaya başladığını fark ettiğim anda hemen bir müdahale etme gereksinimi duyuyorum."

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanmada belirlenmiş ölçütleri arasında öğrencilerin konuyla ilgili eksikliğini fark etme, işlenen konu veya kazanım bitişi, yeni bir konuya geçiş, ünite sonları gibi derse yönelik veya öğrenciye yönelik ölçütler üzerinde durdukları görülmüştür. Sınıf öğretmenleri tesadüfi geri bildirim kullanımlarının öğrencilerin genel tavır ve davranışları, ders anında gerçekleşen farklı soru ve cevaplar doğrultusunda ortaya çıktığını ifade etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Tercihlerinin En Çok ve En Az Kullanıldığı Dersler ve Bu Sıklığı Etkileyen Etmenler

Araştırmanın beşinci alt amacı "Geri bildirim tercihlerinizin diğerlerine göre en çok olduğu ders hangisidir ve bu sıklığı etkileyen etmenler nelerdir?" sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım tercihlerinin en çok olduğu dersler "Matematik" (f:24), "Türkçe ve Matematik" (f:9), "Türkçe" (f:4), "Hayat Bilgisi" (f:3) ve "Matematik ve Fen Bilimleri" (f:2) şeklinde 5 temaya ayrılarak öğretmenlerin görüşleri Şekil 5' te sunulmuştur.

Şekil 5. Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirimi En Çok Kullandığı Ders/ Dersler ve Bu Sıklığı Etkileyen Etmenler

Konuyla ilgili K14, K17 ve K29 'un görüşleri şu şekildedir:

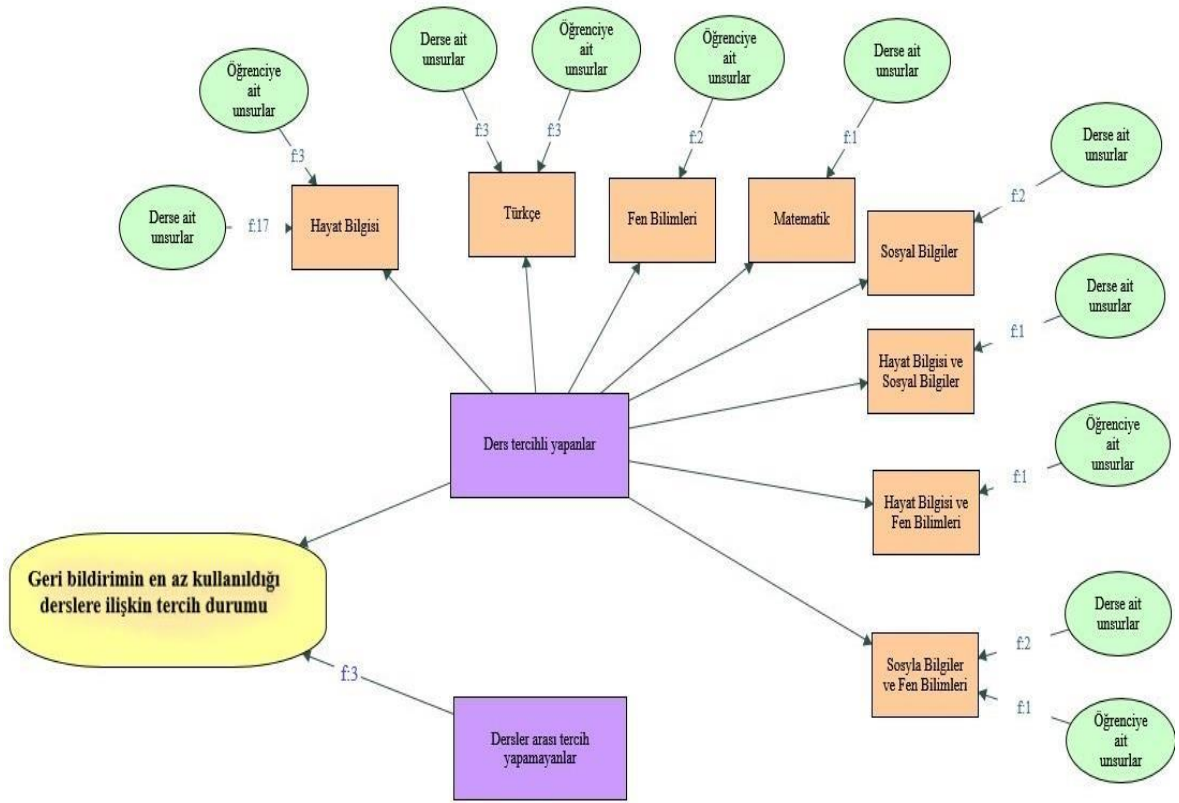
K14: “Matematik dersinde geri bildirim daha çok kullanırım. Çünkü eksikliği daha çok orada hissediyorum. Çocuğun yanışı. Olumlu geri bildirimler diğer derslerde de oluyor. Ama matematikte daha çok eksiklikleri olduğunu hissediyorum. Sürekli daha çok geri bildirimde bulunuyorum. Temel nedeni yine eksikliğe dayanıyor. Anlamada zorlanıyorlar diye düşünüyorum. Soyut geliyor onlara diye düşünüyorum.”

K17: “Hayat Bilgisi dersinde geri bildirim daha çok kullanırım. Çünkü hayat bilgisinde karşılıklı sohbet havası daha fazla olduğu için iletişim, sözlü iletişim çok daha yoğun oluyor. Matematikte işte bakıyor, görüyor, gözlemliyor onun aynısını veya benzerini yapmaya çalışıyor. Bireylese daha yakın etkinliklerle devam ediyor. Hayat Bilgisinde sürekli toplu bir şey halinde olduğumuz için bir nevi beyin fırtınası, bazı durumlarda tartışma. O yüzden o yoğun sözlü iletişimin olduğu ders Hayat Bilgisi benim için o yüzden orada daha fazla.”

K29: “Matematik ve Türkçe dersinde daha çok geri bildirim veririm. Çünkü birincisi Türkçe bizim ana dilimiz. İkincisi Türkçe ile alakalı sıkıntı yaşayan bir çocuğun herhangi bir derste başarılı olabileceğine inanmıyorum. Gelelim matematiğe. Maalesef matematik günümüzde Türkçe’ den daha önemli bir ders oldu. Her kazanımı eksiksiz olarak öğrenmesi gerekiyor ki çocuğun ileriki büyük sınavlarda başarı elde edebilsin.”

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri bir derste en çok geri bildirim kullanımını; derslerin öğrenciler tarafından daha zor anlaşılması, yanışın daha fazla yapılması, derse yönelik öğrencilerin kaygılı olması, iletişimin yoğun yaşanması gibi etmenlerin fazlalığı doğrultusunda olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmanın beşinci alt amacı “Geri bildirim tercihleriniz tercihlerinizin diğerlerine göre en az olduğu ders hangisidir ve bu sıklığı etkileyen etmenler nelerdir?” sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım derslere göre en az kullanım tercihlerinde “Dersler arası tercih yapamayanlar” ve “Ders tercihi yapanlar” şeklinde 2 temaya ayrılıp Şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 6. Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirimi En Az Kullandığı Ders/ Dersler ve Bu Sıklığı Etkileyen Etmenler

Şekil 6' da sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım tercihlerinin en az olduğu dersler arasında "Hayat Bilgisi" (f:20), "Türkçe" (f:6), "Fen Bilimleri" (f:2), "Matematik" (f:1), "Sosyal Bilgiler" (f:2), "Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler" (f:1), "Hayat Bilgisi ve Fen Bilimleri" (f:1) ve "Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri" (f:3) olduğu ve sıralanan alt temaların "Derse ait unsurlar", "Öğrenciye ait unsurlar", "Derse ve Öğrenciye ait unsurlar" olarak alt temalara ayrıldığı görülmektedir.

Öğretmenlerin geri bildirim kullanım tercihlerinin en az hayat bilgisi dersinde olması dikkat çekmektedir. Aynı zamandan katılımcı 3 sınıf öğretmeni, geri bildirim tercihlerinin en az kullandığı ders hakkında belirleyici cevaplar vermeyerek dersler arası tercih yapamadıklarını ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili K7, K15, K17, K21 ve K24 'ün görüşleri şu şekildedir:

K7: "Fen bilimleri ve Sosyal Bilgiler dersinde geri bildirim daha az kullandım. Çünkü belki konularıyla alakalı olabilir. Daha soyut. Öğrencilerimizin ilgi alanının dışında olması olabilir..."

K15: "Öyle bir ölçüm olmadı. Onu bilemiyorum şu anda. Matematikte çok ama diğerlerinde de az değil.."

K17: "Matematik dersinde geri bildirim daha az kullandım. Çünkü matematikte geri bildirim olarak ya dosdoğru ya da gidiş yolun doğru ama sonuca tam ulaşamamışsın ya da sen buna baştan bir daha bak gibi az sınırlı sayıda geri bildirim oluyor öğrenciye verdiğim. Bir de matematik dersi yaparken genelde problemlerin filan dışında sohbet filan karşılıklı bir tartışma olmadığı için... Nasıl çözeriz? Bu bunu böyle yapmış çarparız, bu bunu böyle yapmış böleriz şeklinde devam ediyor. Normal gidişatta ekstra bir etkinlik olmadıkça böyle devam ediyor."

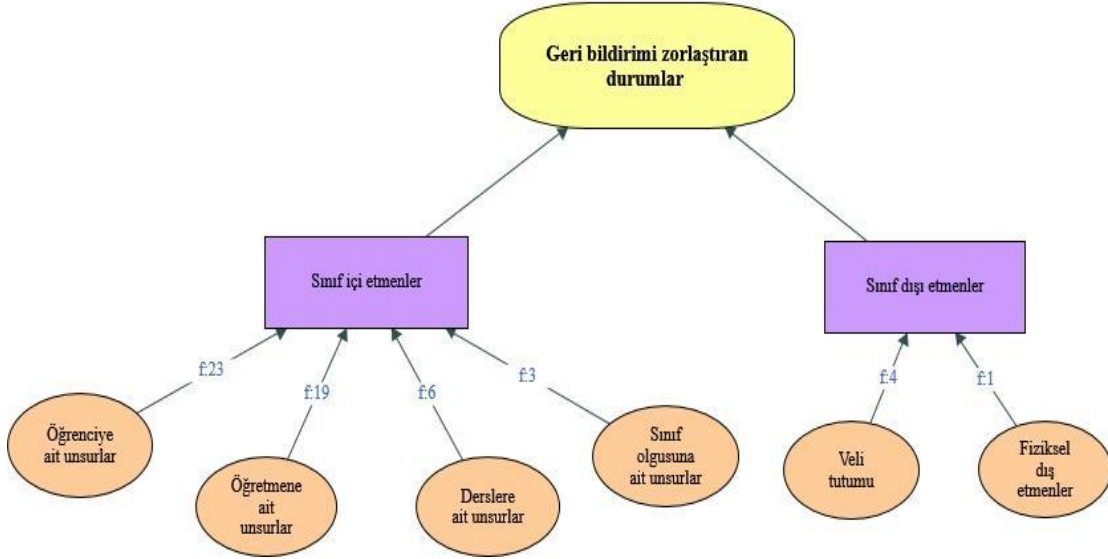
K21: "Türkçe dersinde geri bildirim daha az kullandım. Çünkü Türkçe dersinde herhangi bir sıkıntı yaşamadığımı gördüm. Çünkü kazanımlar anlatılırken kolaylıkla örneklerle sonuca ulaşmış. Sınavda da dönüt olarak bana kazanımı öğrendiğini göstermiş öğrenci. Dolayısıyla Türkçe' de fazla geri bildirim kullanmıyorum."

K24: "Hayat Bilgisi dersinde daha az geri bildirim veririm. Çünkü hayat bilgisi, hayatın içinden her zaman ulaşabildikleri bir şey. Yani çok şeye geri bildirim vermeden de genelde hayatın içinde olduğu için geri bildirim bir tık daha aşağıya çekebiliyoruz. Zaten çocuklar aileden öğrenmiş geliyor bu konular."

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri diğer derslere oranla daha az geri bildirim kullandıkları ders veya dersleri ifade ederken öğrencinin derse ilgili olmaması, ders konularının günlük hayatla çok ilişkili olması ve bu sebeple çocukların aşinalığı, öğrencinin ders başarısının yüksek olması, dersin daha kolay anlaşılması gibi durumları göz önünde bulundurduğu görülmüştür. Ayrıca bazı sınıf öğretmenleri dersler arasında bir tercih yapamayacağını, çünkü her derste geri bildirim kullandığını ve bunun fazla ve az olarak ayrılamayacağını ifade etmiştir.

Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirim Vermeyi Zorlaştıran Durumları

Araştırmanın altıncı alt amacı "Geri bildirim vermeyi zorlaştıran durumlar nelerdir?" sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim vermeyi zorlaştıran durumlara ilişkin ifadeleri "sınıf içi etmenler" (f:51) ve "sınıf dışı etmenler" (f:5) şeklinde 2 temaya ayrılarak Şekil 7'de sunulmuştur.

Şekil 7. Geri Bildirim Vermeyi Zorlaştıran Durumlar

Şekil 7'de sınıf içi etmenler teması: "Öğrenciye ait unsurlar" (f:23), "Öğretmene ait unsurlar" (f:19), "Derslere ait unsurlar" (f:6) ve "Sınıf olgusuna ait unsurlar" (f:3) olarak alt temalara ayrılmıştır. Sınıf dışı etmenler teması: "Veli tutumu" (f:4) ve "Fiziksel dış etmenler" (f:1) olarak ikiye ayrılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim zorlaştıran durumlara ilişkin ifadelerinin sınıf içi etmenler üzerinde yoğunlaşırken sınıf öğretmenlerinin sınıf dışı etmenlere ilişkin ifadelerinin az sayıda olması dikkat çekmektedir. Konuyla ilgili K1 ve K16'nın görüşleri şu şekildedir:

K1: "Geri bildirim zorlaştıran en büyük özellik sınıf mevcudunun fazla olması. Yanı sıra çocukların hazır bulunmuşluğu çok önemli ve sınıfın homojen olmaması heterojen olması, her seviyede öğrenci olması. İyi öğrenci, var kötü öğrenci var, başarılı öğrenci var bundan dolayı öğrencinin başarı durumunu da çok etkiliyor..."

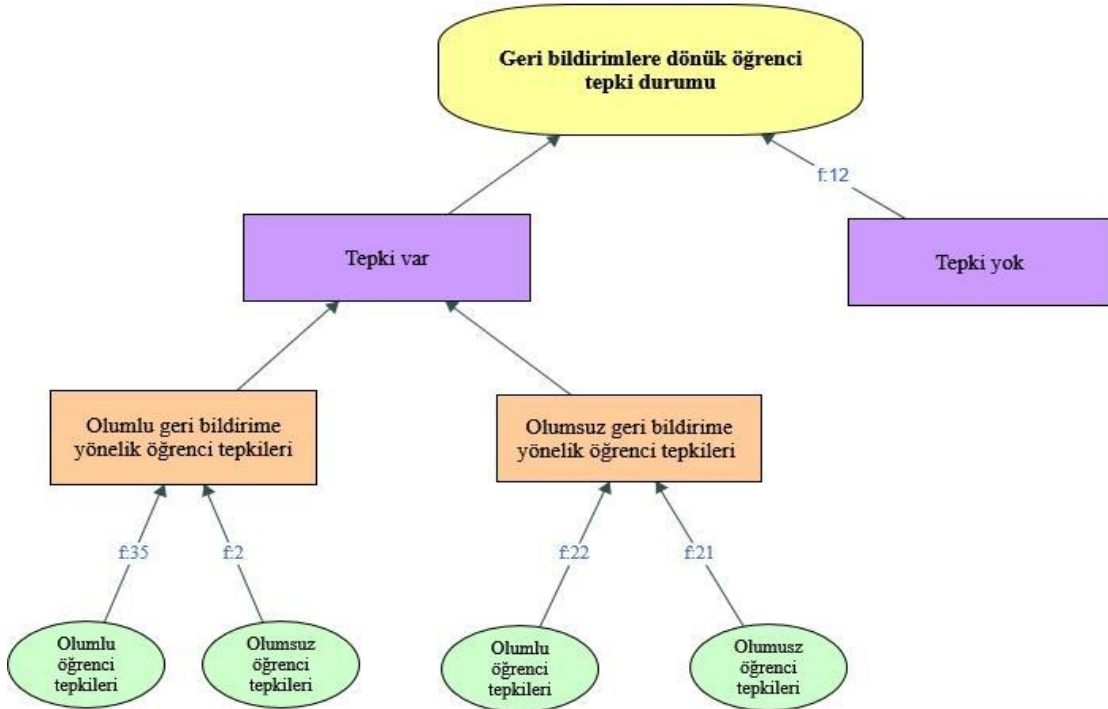
K16: "Şöyle olabilir geri bildirim zorlaştıran çok başarılı öğrencilerim bazen yanlış cevap verdiklerinde orada biraz zorlanmamız oluyor. Yani öğrencinin acaba hevesi kırılır mı şeklinde. Onu yine yumuşatarak olumlu bir şekilde söylemeye çalışıyoruz. Bazen ders yaparken herhangi bir olumsuz durum olabilir sınıfın içinden veya dışından kaynaklanan. Örneğin siz tam ders yapacaksınız. Önemli bir geribildirimde bulunacaksınız dışarıdan gürültü geliyor mesela, bahçede top oynayanların sesi geliyor, ya da pencerenize bir top geliyor. O sırada motivasyon bozuluyor. O da önemini yitirir gibi oluyor."

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri geri bildirim vermeyi zorlaştıran durumlarda sınıf mevcudunun fazlalığı, sınıftaki öğrenciler arasında oluşan bilgi düzeyi/ seviye farklılıkları, öğrencilerin yaşadıkları rahatsızlıklar veya özel durumlar, gürültü gibi fiziksel dış etmenler ve velilerin geri bildirim hakkında yeterli bilgi sahibi olmamasının yol açtığı diğer öğrencilerle kıyaslama yoluna gitmesi olduğu görülmektedir. Aynı zamanda öğretmenler derslerdeki bazı

kazanımlarda geri bildirim vermede zorluk yaşadığını bunun sebeplerinden biri olarak belirlenen konu veya kazanımın öğrenci seviyesine uygun olmadığı görüşündedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirime Dönük Öğrenci Tepki Durumları

Araştırmanın yedinci alt amacı “Geri bildirim verdiğinizde öğrencilerden aldığınız tepkiler nelerdir?” sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim verdiklerinde öğrencilerden aldıkları tepkilere ilişkin ifadeleri “Tepki var” ve “Tepki yok” şeklinde 2 temaya ayrılarak Şekil 8’de sunulmuştur.

Şekil 8. Geri Bildirime Dönük Öğrenci Tepki Durumu

Şekil 8’de sınıf öğretmenlerinin geri bildirim zorlaştıran durumlara ilişkin ifadeleri “Tepki var” (f:80) ve “Tepki yok” (f:12) olarak iki temaya ayrılmıştır. Tepki var teması “Olumlu geri bildirimle yönelik öğrenci tepkileri” (f:37) ve “Olumsuz geri bildirimle yönelik öğrenci tepkileri” (f:43) olarak alt temalara ayrıldığı görülmektedir. Konuyla ilgili K4, K5 ve K11’in görüşleri şu şekildedir:

K4: “Olumlu geri bildirimler olursa çocuğun çok hoşuna gidiyor. Olumsuz geri bildirimlerde de eğer kullanmayı biliyorsanız, sert mizaçla, uzun cümleler kurarak çocuğun aklını, zihnini daha çok karıştırmıyorsak mutlaka güzel dönütler alıyor çocuklarda. Onlar da durup düşünüyorlar. Özellikle olumsuz bildirimlerde bunu çok görüyorum aslında. Çocuk kendini ispatlamaya çalışıyor... Evet ben bunu öğrenmişim, artık bunu göstermem gerekiyor deyip daha çok parmak kaldırma, daha çok derse katılma, olabiliyor çocuklarda. Bunlarda geri bildirim amacına ulaştığını gösteriyor.”

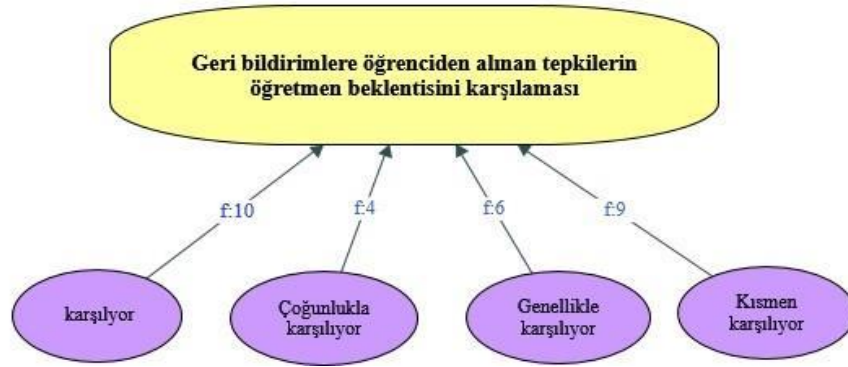
K5: “Çocuktan çocuğa değişiyor. Bazen hemen düzeltiyim diyor. Anında hemen bir an önce düzeltmeyi düşünüyor. Bazısı tamam deyip yerine geçiyor ama bakıyorum pek oralı değil. Bazısı tamam evde düzelterek geliyor. Ailesine danışarak yapmayı düşünüyor. Çok olumsuz bir tepki almıyorum.”

K11: “Geri bildirimde mutlu oluyorlar tabi. Ama bazı çocuklar hırslı olunca hemen şey yapıyor AA bak öğretmenim bana aferin dedi ama sana demedi. Bu tür şeyleri engellemeye çalışıyorum. Güzel bir geri bildirim aldılarsa mutlu oluyorlar. Çocuk o an hata yaptıysa bir dahakine daha dikkatli oluyor.”

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri geri bildirim verdikten sonra öğrencilerden aldıkları tepkilerde; çocuklardaki farklı duygu durumu ifadeleri, motivasyon artışı veya düşüşü, öğretmenin geri bildirimini dikkate alma, eksikliğini gözden geçirme ve tamamlamaya çalışma ve bunun yanında bazı öğrencilerin hiçbir geri bildirim önemsemediği gibi farklılıklar olduğunun üzerinde durmuştur.

Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirime Dönük Öğrenci Tepki Durumlarının Öğretmen Beklentisini Karşılama Durumu

Araştırmanın sekizinci alt amacı “Geri bildirim verdiğinizde öğrencilerden aldığımız tepkiler beklentinizi karşılıyor mu?” sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerden alınan tepkilerin beklentilerini karşılmasına ilişkin ifadeleri “Karşılıyor” (f:10), “Çoğunlukla karşılıyor” (f:4), “Genellikle karşılıyor” (f:6) ve “Kısmen karşılıyor” (f:9) şeklinde 4 temaya ayrılarak şekil 9’ da sunulmuştur.

Şekil 9. Geri Bildirime Öğrenciden Alınan Tepkilerin Öğretmen Beklentisini Karşılama Durumu

Konuyla ilgili K3, K9 ve K11’in görüşleri şu şekildedir:

K3: “Beklentimi genel olarak karşılıyor. Ama bazı çocuklar dünya yansa umurunda değil. İstediyin kadar geri bildirim versen umursamıyor. Ama genel olarak karşılıyor. Öğrenciye göre değişiyor.”

K9: “Karşılıyor. Öğrenci olumlu geri dönüş aldığında genelde seviniyor. Kendine güveni artıyor. Soru sorarak doğruyu bulmalarına yardımcı olduğumda onu düşünmeye sevk ediyor.”

K11: “Hepsi için diyemem. Umursamayanlar da oluyor. Öğretmen bana aferin dese ne olur demese ne olur diyen umursamayanlar da var. Pek derslere yönelik olmayanlar. Genelde ödev yapmayı sevmeyen, daha çok oyuna yönelik olanlar pek derse kendini vermediği için umurunda olmuyor. Ama kimi çocuk çok önemsiyor çünkü diyor ki eve gidince bunu anneme göstereceğim. Bugün doğru yaptım sınıfta, öğretmenim aferin dedi diyor.”

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri verdikleri geri bildirimlere yönelik aldıkları öğrenci tepkilerinin beklentilerini karşılama düzeylerinde farklılıklar olduğunu ifade etmiştir. Bazı öğrenciler aldıkları olumlu veya olumsuz geri bildirim karşın -ayrım yapmaksızın- kendini geliştirmek için çabalayarak beklentiyi karşıladığı, bazı öğrencilerin yalnızca olumlu geri bildirimlere tepkide bulunurken olumsuz geri bildirimleri görmezden gelerek beklentiyi kısmen karşıladığı, bazı öğrencilerin ise hiçbir tepkide bulunmayarak öğretmenin beklentisini karşılayamadığı ancak öğretmenin beklentisini karşılayamayan öğrencilerin sınıflarda az sayıda olduğu görülmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Olumlu ve Olumsuz Davranışlara Verdikleri Sözlü- Sözlü Olmayan- Yazılı Geri Bildirim İfadeleri

Araştırmanın sonuncu yani dokuzuncu alt amacı “Sınıf öğretmenlerinin olumlu ve olumsuz davranışlara verdikleri sözlü, sözlü olmayan, yazılı geri bildirim ifadeleri nelerdir?” şeklinde olup bu alt amaca dair sınıf öğretmenlerine sorulan sorunun yanıtları altı başlık halinde sırayla verilmiştir. Tüm başlıklar dokuzuncu alt amacın bir boyutudur.

Sınıf Öğretmenlerinin Tercih Ettikleri Olumlu Sözlü Geri Bildirim İfadeleri

Araştırmanın dokuzuncu alt amacının birinci boyutunu “Öğretim sürecinde öğrencinizde gözlemlediğiniz olumlu davranışa, öğrencinize verdiğiniz sorumluluk, ödev veya görevi eksiksiz tamamlamasına; sorduğunuz soruya doğru cevap vermesine genellikle nasıl sözlü geri bildirim verirsiniz? Geri bildirimde kullandığınız ifadeler neler olur?” sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri olumlu sözlü geri bildirim ifadeleri “Duruma yönelik ifadeler”, “Kişiye dönük ifadeler” ve “Geleceğe dönük ifadeler” şeklinde 3 temaya ayrılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri olumlu sözlü geri bildirim ifadeleri “Duruma yönelik ifadeler” (f:50) (Aferin, doğru olmuş, güzel, muhteşem, süper, doğru gidiyorsun vb.) “Kişiye dönük ifadeler” (f:50) (İlerleme kaydettin, sen zaten zekisin, sana yakışan buydu vb.) ve “Geleceğe dönük ifadeler” (f:10) (Böyle devam et, başarıların devamını dilerim, bu şekilde devam edersen başarılı olursun vb.) olarak 3 temaya ayrıldığı görülmektedir. Konuyla ilgili K4 ve K11’ in görüşleri şu şekildedir:

K4: “Harikası, özellikle dikkat etmesini istediğim konuda eğer dikkat ettiyse tek ve kısa bir cümleyle Örnek: “Büyük harfleri kullanmada çok dikkatli olmuşsun, aferin.”

K11: “Sözlü olarak aferin, çok güzel yaptın, seninle gurur duyuyorum, bunu yapacağını zaten biliyordum, başaracağıma emindim motive edici sözler söyleyerek.”

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri olumlu sözlü geri bildirim ifadeleri kullanırken bu ifadeleri öğrencilerin sergilediği performanslar, ortaya koydukları ürünler, ders başarıları, öğretmen beklentisini karşılamaları ve öğretmenlerin gözlemledikleri olumlu davranışlar gibi etmenleri göz önünde bulundurmışlardır. Sınıf öğretmenleri olumlu geri bildirim ifadeleri kullandıkları zaman, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun mutlu olduğunu ve öğrencilerinin derse karşı motivasyonun arttığını gözlemlemiştir. Sınıf öğretmenlerinin bazıları durumu net bir şekilde ortaya koyan “Büyük harfleri kullanmada çok dikkatli olmuşsun, aferin.” gibi ifadeleri tercih ederken bazıları “... daha güzellerini de yapacağını biliyorum”, “...sana güveniyorum” gibi geleceğe dönük olumlu geri bildirim ifadeleri kullandıklarını belirtmiştir.

Sınıf Öğretmenlerinin Tercih Ettikleri Olumsuz Sözlü Geri Bildirim İfadeleri

Araştırmanın dokuzuncu alt amacın ikinci boyutunu “Öğretim sürecinde öğrencinizde gözlemlediğiniz olumsuz davranışa, öğrencinize verdiğiniz sorumluluk, ödev veya görevi tamamlamamasına; sorduğunuz soruya yanlış cevap vermesine genellikle nasıl sözlü geri bildirim verirsiniz? Geri bildirimde kullandığımız ifadeler neler olur?” sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri olumlu sözlü geri bildirim ifadeleri “Duruma yönelik ifadeler”, “Kişiye dönük ifadeler” ve “Geleceğe dönük ifadeler” şeklinde 3 temaya ayrılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri olumlu sözlü geri bildirim ifadeleri “Duruma yönelik ifadeler” (f:41) (yanlış, tekrar düşün, eksik, gözden geçir vb.) “Kişiye dönük ifadeler” (f:41) (senden bunu beklemezdim, çalışmalısın vb.) ve “Geleceğe dönük ifadeler” (f:8) (yapabileceğine inanıyorum, seni daha başarılı göreceğim, çalışırsan daha iyi olur vb.) olarak 3 temaya ayrıldığı görülmektedir. Konuyla ilgili K10 ve K12’ nin görüşleri şu şekildedir:

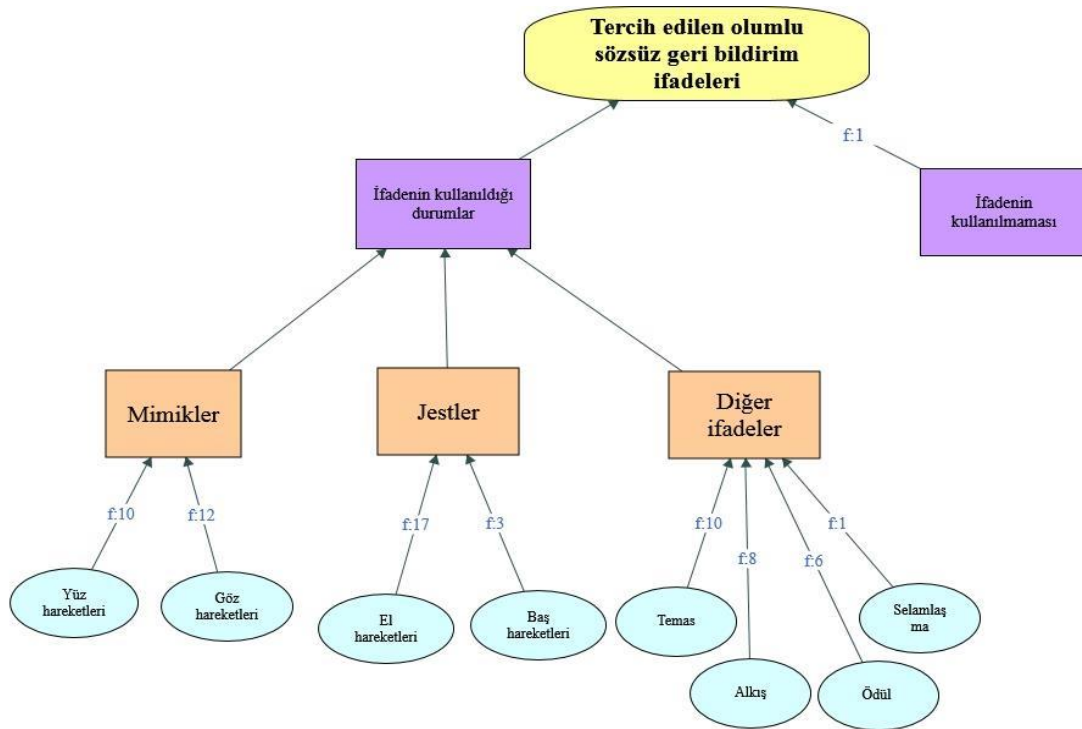
K10: “Çok sert değilim. Tamamen öğrencime verdiğim şu senin sorumluluk bilincini sahip olmak için verdiğim çalışma bu. Yaparsan yine kendi sorumluluğunu yerine getirmiş olacaksın. Ben ödevini kontrol etsem de etmesem de yapmış olmak senin sorumluluğunda ve bunu yapmak seni tatmin etmiş olacak...”

K12: “Davranışın beni üzdü diyorum genelde. Üzüldüm bizi daha çok önemsiyorlar ya çocuklar. Yüzümü üzgün ifadeye dönüştürerek üzüldüğümü ifade ediyorum. Bu davranışından dolayı çok üzüldüm diyorum genelde. Biraz daha düşün tatlım belki başka bir cevabı vardır diyorum. Cevabı hemen söylemiyorum. Biraz daha düşünürsen daha iyi olur, bulabiliriz belki diyorum. Direkt yanlış demiyorum...”

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri olumsuz sözlü geri bildirim ifadeleri kullanırken bu ifadeleri öğrencilerin verdikleri yanlış cevaplar, eksik çalışmalar, doğru olmayan davranışlar, yerine getirilmeyen sorumluluklar gibi durumlarda tercih etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenlerinin Tercih Ettikleri Olumlu Sözsüz Geri Bildirim İfadeleri

Araştırmanın dokuzuncu alt amacın üçüncü boyutunu “Öğretim sürecinde öğrencinizde gözlemlediğiniz olumlu davranışa, öğrencinize verdiğiniz sorumluluk, ödev veya görevi eksiksiz tamamlamasına; sorduğunuz soruya doğru cevap vermesine genellikle nasıl sözsüz geri bildirim verirsiniz? Geri bildirimde kullandığımız ifadeler neler olur?” sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri olumlu sözsüz geri bildirim ifadeleri “İfadenin kullanıldığı durumlar” ve “İfadenin kullanılmaması” şeklinde 2 temaya ayrılmış ve bu temalar da alt temalara ayrılarak öğretmen görüşleri Şekil 10’ da sunulmuştur.

Şekil 10. Sınıf Öğretmenlerinin Tercih Ettiği Olumlu Sözsüz Geri Bildirim İfadeleri

Şekil 10' da sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri olumlu sözsüz geri bildirim ifadeleri "İfadenin kullanıldığı durumlar" (f:75) ve "İfadenin kullanılmaması" (f:1) olarak 2 temaya ayrıldığı görülmektedir. "İfadenin kullanıldığı durumlar" teması "Mimikler" (f:22), "Jestler" (f:20) ve "Diğer ifadeler" (f:25) olarak 3 alt temaya ayrılmıştır. Alt temalar kendi içlerinde incelendiğinde; "Mimikler" teması "Yüz hareketleri" (f:10), "Göz hareketleri" (f:12); "Jestler" teması "El hareketleri" (f:17), "Baş hareketleri" (f:3); "Diğer ifadeler" teması "Temas" (f:10), "Alkış" (f:8), "Ödül" (f:6) ve "Selamlaşma" (f:1) kodlarına ayrıldığı görülmektedir. "İfadenin kullanıldığı durumlar" teması içinde en fazla "El hareketleri" (f:17) kullanılırken en az "Selamlaşma" (f:1) ifadesinin kullanıldığı görülmektedir. Konuyla ilgili K22, K25 ve K29'un görüşleri şu şekildedir:

K22: "Eğer sınıf içerisindeyse, yüz yüze eğitimdeyse yanına gider başını okşarım. Omzuna dokunurum ya da like işareti yaparım uzaktan (başparmakla doğru işareti). Göz kırparım. Eğer uzaktansak zaten emoji, biliyorsunuz teknoloji çağındayız. Çocuklar da sıklıkla kullanabiliyorlar.. Onlar anlıyorlar zaten."

K25: "Ben ya okey işareti yaparım (başparmakla onaylama), göz kırparım mutlaka oldu derim beden dilimi kullanarak. İşaretleşirim çocuklarımla. Beğendiysen mutlaka yüzümden hisseder ve el işaretimle hissettiririm. Parmakları birleştirerek güzel işareti yaparım."

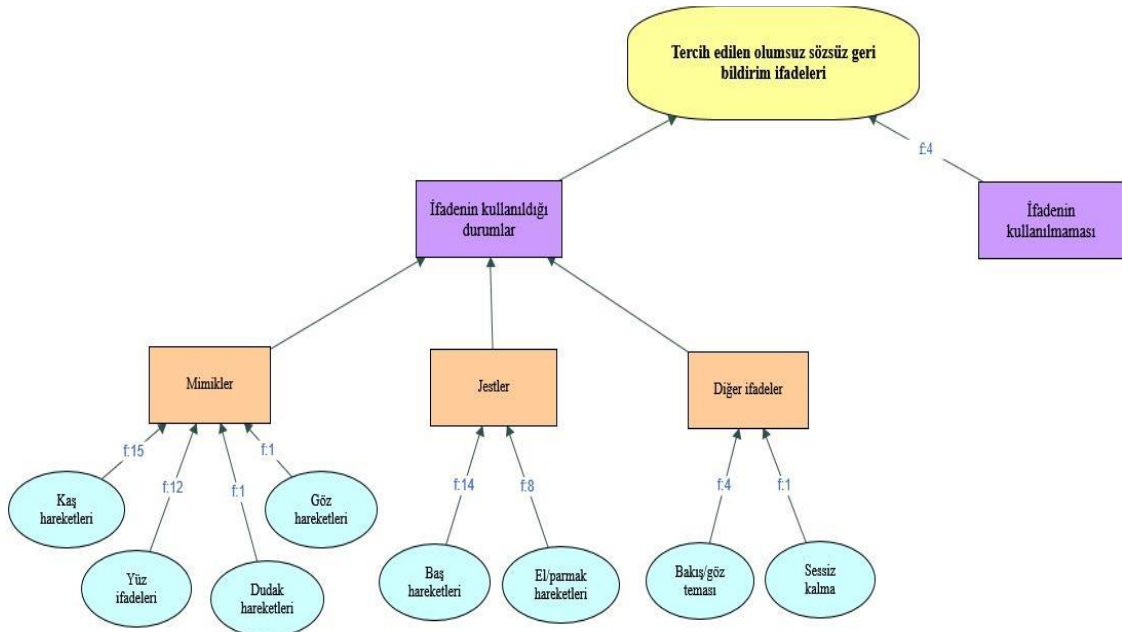
K29: "Ben genelde göz kırpyormuşum öğrencilerim böyle söylerler. Tek gözümü kırparak harikasın. Yaptığım hareketin genelde bu olduğunu öğrenciler oradan anlıyorlar. Bu sınıfı dört yıldır okutuyorum. Bunu, ifadeyi, mimiği benden gördüklerinde sözsüz iletişim anlayışımız bu olmuş artık. Mutlu olurum. Güllümserim."

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri büyük bir çoğunlukla olumlu sözsüz geri bildirim ifadeleri kullandıklarını belirtmiştir. Sınıf öğretmenleri olumlu sözsüz geri bildirim ifadeleri kullanırken jest ve mimiklerinden yararlandıklarını ve bunun dışında selamlaşma, alkış, temas ve ödülünden yararlandıklarını ifade etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenlerinin Tercih Ettikleri Olumsuz Sözsüz Geri Bildirim İfadeleri

Araştırmanın dokuzuncu alt amacın dördüncü boyutunu "Öğretim sürecinde öğrencinizde gözlemlediğiniz olumsuz davranışa, öğrencinize verdiğiniz sorumluluk, ödev veya görevi eksiksiz tamamlamamasına; sorduğunuz soruya yanlış cevap vermesine genellikle nasıl sözsüz geri bildirim verirsiniz? Geri bildirimde kullandığımız ifadeler neler olur?" sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenleri olumsuz

sözsüz geri bildirim ifadelerinde “İfadenin kullanıldığı durumlar” ve “İfadenin kullanılmaması” şeklinde 2 temaya ayrılmış ve bu temalar da alt temalara ayrılarak öğretmen görüşleri Şekil 11’ de sunulmuştur.

Şekil 11. Sınıf Öğretmenlerinin Tercih Ettiği Olumsuz Sözsüz Geri Bildirim İfadeleri

Şekil 11’ de sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri olumsuz sözsüz geri bildirim ifadelerinin “İfadenin kullanıldığı durumlar” (f:56) ve “İfadenin kullanılmaması” (f:4) şeklinde 2 temaya ayrıldığı görülmektedir. “İfadenin kullanıldığı durumlar” teması kendi içinde “Mimikler” (f:29), “Jestler” (f:22) ve “Diğer ifadeler” olarak 3 alt temaya ayrıldığı görülmektedir. Sınıf öğretmenleri olumsuz sözsüz geri bildirim ifadelerinden en fazla “Mimikler” alt temasına ait “Kaş hareketleri” (f:15) olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili K5 ve K24’ün görüşleri şu şekildedir:

K5: “Hayal kırıklığını ifade eden yüz bunun yanında da ama niye yapmadın diye sözlü ekliyorum. Görevini yapmadığı zaman boynumu büküyorum. Hafif kaşımı kaldırarak emin misin?”

K24: “Başı iki yana sallama. Kaşlarımı çatıyorum. Hatta bazen bir kaşımı kaldırırım işaret parmağımı sallayarak hımmmm yaparım. Başparmak aşağı doğru.”

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenlerinin bazıları sözsüz geri bildirim ifadeleri kullanmayı tercih ederken bazıları sözsüz geri bildirim ifadeleri kullanmayı tercih etmediği görülmektedir. Sınıf öğretmenleri olumsuz duygu içeren yüz hareketlerinden yararlanmakta ve bunun yanında kaş hareketleri ve parmak işaretlerini kullanmaktadır. Bunun yanında bazı öğretmenler sözsüz ifadelerini sözlü ifadeler ile desteklediğini belirtmiştir.

Sınıf Öğretmenlerinin Tercih Ettikleri Olumlu Yazılı Geri Bildirim İfadeleri

Araştırmanın dokuzuncu alt amacın beşinci boyutunu “Öğretim sürecinde öğrencinizde gözlemlediğiniz olumlu davranışa, öğrencinize verdiğiniz sorumluluk, ödev veya görevi eksiksiz tamamlamasına; sorduğunuz soruya doğru cevap vermesine genellikle nasıl yazılı geri bildirim verirsiniz? Geri bildirimde kullandığımız ifadeler neler olur?” sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin tercih ettiği olumlu yazılı geri bildirim ifadelerinin “Görsel ifade” (f:36), “Yazılı ifade” (f:13), “Sembol” (f:14) “Sticker/ çıkartma” (f:8) ve “İmza/paraf” (f:5) şeklinde 5 temaya ayrılmıştır. K7 ve K17’ nin görüşleri şu şekildedir:

K7: “Sticker, çocukların hoşuna gidecek yıldız, çiçek çocukların defterine yapıştırarak. Geçen gün doğru yaparlarsa defterlerine çiçek çizeceğimi söyledim. Çiçek çizdim. Kaşeler var. Çocukların çok hoşuna gidiyor. Doğru yapmak için çalışıyorlar. Doğru yaptıysa altına çok güzel yapmışsın yazarak. Kâğıdın üstüne kocaman bir 100 yazıyorum. Doğru cevaba artı koyarım.”

K17: “Bir tane kırmızı pilot kalemle aferin yaz, yıldız koy onun dışında küçük küçük stickerlar, yıldızdır, gülen yüzdür onları kullanabiliyorum.”

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri olumlu yazılı geri bildirimlerinde yıldız, gülen yüz, hatırlatıcı küçük notlar, puan, artı, tik işareti, kaşe gibi ifadelerden kullandıkları ve olumlu yazılı geri bildirim ifadelerini kullanırken inceledikleri yazılı ürünün serbest metin, çoktan seçmeli soru, açık uçlu soru gibi farklı türler olduğunu göz önünde bulundurdıkları görülmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Tercih Ettikleri Olumsuz Yazılı Geri Bildirim İfadeleri

Araştırmanın dokuzuncu alt amacın altıncı boyutunu “*Öğretim sürecinde öğrencinizde gözlemlediğiniz olumsuz davranışa, öğrencinize verdiğiniz sorumluluk, ödev veya görevi eksiksiz tamamlamamasına; sorduğunuz soruya yanlış cevap vermesine genellikle nasıl yazılı geri bildirim verirsiniz? Geri bildirimde kullandığımız ifadeler neler olur?*” sorusu ile ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin tercih ettiği olumsuz yazılı geri bildirim ifadelerinin “*Sembol*” (f:34), “*Yazılı ifade*” (f:20) ve “*İşaretleme*” (f:16) şeklinde 3 temaya ayrılmıştır. Konuyla ilgili K10, K15 ve K16’nın görüşleri şu şekildedir:

K10: “*Çizgi. Genellikle çizgi. Yanlışları çizerek gösteriyorum. Altlarını çizerim. Dikkat etmelisin. Noktalamalara dikkat et. Büyük harflere dikkat et bunu sorunun üstüne yazarım. Ama çok az kullanıyorum şu an öğrencilerim büyüdü. 1 ve 2. sınıfta daha çok kullanıyordum.*”

K16: “*Emojileri kullanırız genelde yapmadığımda. Üzgün yüz, ağlayan bir ifade yaparım. Konuya göre değişir de diyelim ki çocuk bir şiir yazdı bir metin yazdı. Bu metinde noktalama işaretini koymamış. Ben onu kırmızıyla düzelterek veririm. Bunu düzeltilmesi için yeniden yazmasını söyleyebilirim...*”

Örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenleri olumsuz yazılı geri bildirim verirken çizgi, altını çizme, hatırlatıcı ipuçları yazma, motive edici notlar yazma, üzgün yüz çizme gibi ifadeler kullandıkları görülmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin bazıları olumsuz yazılı geri bildirim kullanırken düzeltmeler de yazdığını ve yazılarında renkli kalem tercih ettiklerini belirtmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre geri bildirim ifadesi kimi zaman öğretmenlerin kullandıkları ifadeler kimi zaman öğretmenlerin öğrencilerden aldığı ifadeler kimi zaman da öğretmen ve öğrencinin karşılıklı olarak kullandığı ifadeler olarak tanımlanmıştır. Sınıf öğretmenleri kullanılan geri bildirim ifadelerinde en çok öğrenciden aldıkları geri bildirimler üzerinde açıklamalar yapmıştır. Köğçe (2012)’nin yaptığı çalışmada öğretmenlerin birbirinden farklı geri bildirim tanımları olduğu ve bu tanımların çok genel olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu tanımlar: “*öğrenmeyi sağlayan bir yol ve yöntem*”, “*öğrencileri öğrenmelerinden haberdar etme ve yönlendirme*”, “*öğrenciyle kurulan iletişim*” şeklindedir. Öğretmenlerin yaptıkları tanımlarda öğrenciyi bilgilendirme, iletişim kurma yönleriyle yapılan bu çalışmanın bulgularıyla benzer olduğu, ancak “*öğrenmeyi sağlayan bir yol ve yöntem*” temasıyla benzerlik göstermediği görülmektedir.

Araştırmada görüşülen sınıf öğretmenleri çoğunlukla geri bildirim verme konusunda kendilerini yeterli hissetmektedir. Yeterli hissetmelerinin sebepleri incelendiğinde, sınıf öğretmenleri geri bildirim vermenin çoğunlukla kendiliğinden gerçekleştiğini açıklamış ve geri bildirimi eğitim-öğretim sürecinin temel yapılarından olduğunu ifade etmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım sıklıklarının sık sık, gerektiği zaman/çoğunlukla veya derslere göre değişken olduğu görülmüştür. Çoğunlukla sınıf öğretmenleri geri bildirimi sık sık kullandıklarını ifade etmiştir.

Geri bildirim kullanma zamanını belirleyen temel ölçüt veya durumlar konusunda öğretmenler geri bildirimlerin tesadüfi durumlar veya belirlenmiş kullanımlar doğrultusunda gerçekleştiğini ifade etmiştir. Katılımcıların çoğu belirlenmiş ölçütleri tercih ettiklerini ifade etmiştir. Bu ifadelerden sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanırken derse yönelik durumlarda zamanlamaya, öğrenci durumlarına yönelik öğrencilerin bilişsel süreçlerine odaklandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf öğretmenleri çoğunlukla geri bildirim kullanım tercihlerinin derslere göre sayı açısından farklılaştığını ifade etmiştir. Katılımcılar bu farklılaşmanın sebeplerini; matematik dersinde geri bildirim daha sık kullanılmasının öğrencilerin derse yönelik ilgi, kaygı, başarı durumu gibi faktörlerin etkisiyle olduğu; hayat bilgisi dersinde ise kullandıkları geri bildirimlerin azalmasını ders içeriğinin gündelik hayatla iç içe olması ve öğrencilerin derste zorlanmaması gibi sebeplerle açıklamıştır.

Katılımcılar geri bildirim vermeyi zorlaştıran durumlarla karşılaştıklarını ifade etmiştir. Karşılaşılan durumlarda kimi zaman sınıf içi etmenler kimi zaman da sınıf dışı etmenler kaynaklı olduğu görülmüştür. Çoğunlukla sınıf içi etmenlerin geri bildirim vermeyi güçleştirdiğini ifade eden katılımcılar, bu güçlüğün temelinde öğrenciye ait unsurların yer aldığını belirtmiştir.

Sınıf öğretmenleri kullandıkları geri bildirim için öğrencilerden tepki aldığı veya tepki almadığı durumlar olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerden alınan tepkilerin çoğunlukla öğretmenlerin kullandıkları olumlu geri bildirim için olumlu tepkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tepkisiz kalan öğrencilerin genellikle ders sürecine ilgisiz davranan öğrenciler olduğunu vurgulamıştır.

Araştırma sonucunda öğretmenler öğretim sürecinde öğrencilerinde gözlemedikleri olumlu davranışa, öğrencilerine verdikleri sorumluluk, ödev veya görevi eksiksiz tamamlamasına; sordukları soruya doğru cevap vermesine genellikle kullandıkları olumlu sözlü geri bildirim ifadelerinin en çok karşılaşılan durumlara ve kişiye dönük ifadeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenleri öğretim sürecinde öğrencilerinde gözlemedikleri olumsuz davranışa, öğrencilerine verdikleri sorumluluk, ödev veya görevi tamamlamamasına; sordukları soruya doğru cevap vermemesine genellikle kullandıkları olumsuz sözlü geri bildirim ifadelerinin en çok karşılaşılan durumlara ve kişiye dönük ifadeler olduğu anlaşılmıştır. Sınıf öğretmenleri öğretim sürecinde öğrencilerinde gözlemedikleri olumlu davranışa, öğrencilerine verdikleri sorumluluk, ödev veya görevi eksiksiz tamamlamasına; sordukları soruya doğru cevap vermesine genellikle kullandıkları olumlu sözsüz geri bildirim ifadelerinin en çok jestler ile gerçekleştiğini ve katılımcıların çoğunlukla el hareketlerinden yararlandığı tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenleri öğretim sürecinde öğrencilerinde gözlemedikleri olumsuz davranışa, öğrencilerine verdikleri sorumluluk, ödev veya görevi tamamlamamasına; sordukları soruya doğru cevap vermemesine genellikle kullandıkları olumsuz sözsüz geri bildirim ifadelerinin en çok mimiklerin kullanımı ile gerçekleştiğini ifade etmiştir. Katılımcıların çoğu olumsuz sözsüz geri bildirimlerinde mimik kullanımında kaşlarını hareket ettirdiğini belirtmiştir. Sınıf öğretmenleri öğretim sürecinde öğrencilerinde gözlemedikleri olumlu davranışa, öğrencilerine verdikleri sorumluluk, ödev veya görevi eksiksiz tamamlamasına; sordukları soruya doğru cevap vermesine genellikle kullandıkları olumlu yazılı geri bildirim ifadelerinin görsel ifadelerden oluştuğunu belirtmiştir. Sınıf öğretmenleri öğretim sürecinde öğrencilerinde gözlemedikleri olumsuz davranışa, öğrencilerine verdikleri sorumluluk, ödev veya görevi tamamlamamasına; sordukları soruya doğru cevap vermemesine genellikle kullandıkları olumsuz yazılı geri bildirim ifadelerini en çok semboller kullanarak gösterdiklerini belirtmiştir.

Geri bildirim kullanımı bireyin günlük hayatındaki iletişim süreçlerinin temelinde yer almaktadır. İletişim ve öğretim hizmetleri niteliğinin ortak paydası olan geri bildirim kavramı, öğrenme durumları hakkında kişinin bilgilendirilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu durumda öğrenme ortamlarını düzenleyen, yönlendiren ve planlayan öğretmenlere oldukça önemli bir görev düşmektedir. Öğretmenler etkili ve doğru bir geri bildirim kullanımı ile öğrencilerine öğrenme durumları, performansları, başarı düzeyleri, güçlü ve eksik yönleri hakkında farklı kanallar aracılığıyla bilgi verebilmektedir. Bu sayede öğrenciler aldıkları geri bildirimlere yönelik içinde buldukları durum hakkında bilgi sahibi olarak kendileri için gerekli düzenleme ve ilerleme yol haritalarını çizebilirler.

Eğitim sisteminde hedeflere ulaşma düzeyi hakkında bilgi edinmeyi sağlamak amacıyla geri bildirim başvurulmalıdır (Sönmez, 2019). Öğrenci geri bildirimini alarak kendi hedef ve belirlenen eğitim sisteminde işleyen veya işlemeyen durumları elde ettiğini ifade eden öğretmenler eğitim durumu hakkında tutarlı bilgiler elde etmiştir.

Pekiştireç verme, not verme, ödül verme kavramları geri bildirim ile karşılaştırıldığında; öğrenci yanıtını veya davranışlarını sürdürme ve güçlendirme amacıyla öğretmenin ortaya koyduğu ifade ve hareketleri olarak tanımlanan pekiştirme, dönüt kadar etkili değildir. Güdülemeyi sağlayan pekiştirme, öğrencinin cevabı veya davranışının yanlışlığının sebeplerini açıklamamaktadır (Gözütok, 2020). Davranış ve çalışmaları sonucunda not ile durumundan bir nevi haberdar olan öğrenci, hataları ve güçlü yönleri hakkında ayrıntılı bilgi alamamaktadır. Ödül, öğrencilerde gözlenmesi istenen olumlu davranış ve durumların sıklığını fazlaştırmak amacıyla dışarıdan sağlanan uyarıcılar olarak açıklanmaktadır (Gündüz ve Balyer, 2011). Davranışı sonucunda ödül alan öğrenci davranışının

sıklığını arttırabilir. Ancak öğrenci davranışının doğruluğu hakkında açıklayıcı bir bilgiye sahip olamayabilir.

Sınıf öğretmenleri en çok geri bildirimini matematik dersinde kullandığını ifade etmiştir. İncelenen ifadelerde öğrencilerin matematik dersinde zorlanması, matematik dersinde başarısızlık kaygısı taşınmaları, öğretmenlerin bu derse diğer derslere göre daha fazla önem vermesi, öğrencileriyle matematik dersi için daha çok ilgilendikleri görülmüştür. Öğrencilerin farklı sebepler etkisinde matematik ile ilk karşılaştıkları zamandan itibaren matematiğe karşı kaygı ve korku hissettikleri görülmektedir (İncebacak ve Ersoy, 2016). Yaşar ve Akbaş (2018)' a göre, matematik öğretiminde geri bildirimden yoksun bir süreçle öğrencilerin matematiği öğrenmesinin mümkün değildir. Çünkü geri bildirim matematiksel kavramsallaştırma, düşünme ve düzeltmenin temelinde yer almaktadır.

Öğretmenler sınıf mevcudunun fazlalığı, öğrenme ortamında var olan olumsuz etkenler, öğretmenlerin kişisel yetersizlikleri gibi sebeplerden dolayı öğrencilerine yeterli ve zamanında geri bildirimler sağlayamamaktadır (Arslan, 2019). Sınıf öğretmenleri en çok "sınıf mevcudu", "öğrencinin özel durumu", "zamanın yetersizliği" ve "kazanımların yoğunluğu" gibi durumlardan bahsetmiştir. Çimen (2017)' in "Öğretmen Adaylarına Uygulanan Geribildirim Modelinin Motivasyon ve Yansıtıcı Düşünme Eğilimlerine Etkisi" adlı çalışmasında öğretim elemanlarının geri bildirim kullanımında öğrenme-öğretme sürecinde karşılaştığı güçlüklerin: zamanın yetersizliği, sınıfların kalabalık olması, öğrenciyi tanımada zorluk ve iş yükünün çok olması belirlenmiştir.

Sınıf öğretmenleri olumlu ve olumsuz geri bildirimlere göre öğrencilerin tepkilerinin farklılaştığını ifade etmiştir. Bu ifadelerden öğrencilerin en çok olumsuz geri bildirimlere yönelik tepki oluşturduğu görülmüştür. Tepkisiz kalan öğrenciler için katılımcılar, bu öğrencilerin genellikle ders süreciyle pek ilgili olmadığını, diğer öğrencilere göre düşük yeterlilikte olduğunu ve bu sebeple olumlu veya olumsuz geri bildirimlere karşı ilgisiz, tepkisiz kaldığını ifade etmiştir. Lee (2008), öğrencilerin öğretmenlerin geri bildirimlerine yönelik tepkilerini incelediği çalışmasının sonucunda yüksek yeterliliğe sahip öğrencilere göre düşük yeterliliğe sahip öğrencilerin hata geri bildirimleriyle daha az ilgilendiği bilgisine ulaşmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin en çok kullandıkları olumlu sözlü geri bildirim ifadelerine bakıldığında bu ifadelerin: "Aferin.", "Harikasın.", "Mükemmelsin." "Tebrik ederim.", "Teşekkür ederim.", "Çok güzel yaptın." olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin en az kullandıkları geri bildirim ifadelerine bakıldığında bu ifadelerin: "Beni mutlu ettin.", "Aileni mutlu ettin.", "Seni seviyorum.", "Benim için çok özelsin.", "Bunu başaracağını biliyordum." olduğu görülmektedir. İfadeler incelendiğinde bazı ifadelerin durumu açıklamada anlaşılır olmadığı, genel ifadelerin kullanıldığı ve aynı zamanda duygu ifadelerine yer verildiği görülmektedir. Tercih edilen geri bildirimler kişiliğe yönelik değil öğrencinin performansına dönük, kişisel önsezi ve varsayımlardan uzak olmalıdır.

Sınıf öğretmenlerinin en çok kullandıkları olumsuz sözlü geri bildirim ifadelerine bakıldığında "Bu senin sorumluluğun.", "Üzülüm.", "Biraz daha dikkatli olman lazım.", "Bir kez daha düşün.", "Başka bir öğrenciyi örnek gösteririm." ifadeleri olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin en az kullandıkları geri bildirim ifadelerine bakıldığında "Olmamış.", "Eksik olmuş.", "Hatalı.", "Yanlış yoldasın." gibi ifadelerin olduğu görülmektedir. Bu ifadelerin bazıları değerlendirme, yargılama, arkadaşlarıyla karşılaştırma, tavsiye özellikleri taşımaktadır. Bu tür ifadeler öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişime olumsuz yönde etkileyebilir. Öğretmenlerin kullandıkları geri bildirimler öğrencilerin anlayabileceği ve kullanabileceği düzeyde olmazsa ve öğrencilerin performanslarını nasıl geliştirebilecekleri hakkında bilgi sağlamazsa geri bildirim süreci bozulur (Souter, 2009).

Sınıf öğretmenlerinin en çok kullandıkları olumlu ve olumsuz sözsüz geri bildirim ifadelerinin "İfadenin kullanıldığı durumlar" ve "İfadenin kullanılmaması" olarak 2 temaya ayrıldığı görülmektedir. "İfadenin kullanıldığı durumlar" temasında "Mimikler", "Jestler" ve "Diğer ifadeler" olarak 3 alt temaya ayrıldığı görülmüştür. Çapar'ın (2018), "Sınıf öğretmenlerinin kullandıkları sözel olmayan iletişim kanalları ve bu kanallara ilişkin öğrenci algıları" araştırmasında sınıf öğretmenlerinin; beden, baş, el, kol, göz teması, dudak hareketleri, gülümseme, sıralar arsında dolaşma, masa veya sıraya vurma, temas, el çırpma, işaret parmağını dudaklarına götürme ifadelerini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin kullandıkları yazılı geri bildirim ifadeleri incelendiğinde “sembol”, “yazılı ifade” ve “işaretleme” olduğu görülmüştür. Bu ifadeler arasında en çok “sembol” kullanıldığı görülmektedir. Yazılı geri bildirimlerde sembol kullanımının kısa, sade ve öğrencinin hatasını net bir şekilde görebileceği şekilde olması sembol kullanımının avantajlarından. Ancak bunun yanında sembol kullanımının; geri bildirim verilen problem durumu metnin genelini ifade ettiğinde sembolün yetersiz kalması, geri bildirim alan kişinin semboller hakkında bilgi sahibi olmaması ve gerekli şekilde yorumlayamaması, kullanılan sembollerin miktarını arttırmak anlaşılabilirliklere ve karmaşaya yol açabilir (Hyland, 1990; akt. Coşkun ve Tamer, 2015).

Araştırma sonuçlarına bağlı olarak uygulayıcı ve araştırmacılara yönelik verilen öneriler aşağıda yer almaktadır;

1. Sınıf öğretmenleri sağladıkları dönüt ve düzeltmelere ilişkin “Dönüt ve Düzeltme Kontrol Listesi”nden yararlanarak durumlarını değerlendirebilir ve bu değerlendirmeler doğrultusunda sınıf öğretmenleri eksik/güçlü yönlerini görerek etkili geri bildirim sağlamada yapmaları gereken çalışmaları planlayabilirler.
2. Sınıf öğretmenleri sağladıkları geri bildirimlerin öğrenciler tarafından nasıl algılandığı, öğrencilerin ifadeler sonunda ne hissettiği, öğrencilerin beklentilerinin ne olduğu hakkında farklı teknik ve yöntemler kullanarak etkinlikler yapabilir.
3. İncelenen ifadelerde bazı sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kavramının çerçevesini belirleyemediği, açıklamalarında başka kavramları işe koştığı, kavram yanlılığı yaşadığını gösteren açıklamalar yaptığı görülmüştür. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin geri bildirim ve diğer kavramlara ilişkin yaşadığı kavram yanlılıklarının neler olduğu ve sebepleri araştırılabilir.
4. Sınıf öğretmenlerinin ifade ettikleri geri bildirim kullanımları dersleri gözlemlenerek ve yazılı ürünleri incelenerek araştırılabilir.
5. Sınıf öğretmenlerinin kullandıkları geri bildirim ifadelerine yönelik öğrencilerden aldıkları tepkilerin neler olduğu ve bu tepkilerin öğretmen beklentisini karşılayıp karşılamadığı incelenmiştir. Alınan tepkilerin ayrıntılı yorumlanması için katılımcılarının öğrenciler olduğu bir çalışma yapılarak araştırılabilir.
6. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin kullandıkları sözlü, sözsüz, yazılı geri bildirim ifadeleri olumlu ve olumsuz geri bildirimler olarak incelenmiştir. Elde edilen geri bildirim ifadeleri farklı geri bildirim sınıflamasında incelenebilir.
7. Kullanılan geri bildirim ifadelerinin öğrencilerin beklentisini karşılaması ve öğrencilerin öğrenme düzeyleri üzerindeki bir etkisinin olup olmadığı araştırılabilir.
8. Nicel araştırma yöntemiyle öğretmenlerin yaş, cinsiyet, kıdem yılı, öğretmenlik yaptığı sınıf düzeyi gibi bilgilerin kullandıkları geri bildirim ifadeleri üzerindeki farklılıklar araştırılabilir.
9. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım durumları çeşitli açılardan incelenmiştir. Öğretmenlerin geri bildirim kullanımı sınırlandırılarak araştırmalar yapılabilir. Örneğin sadece sınıf öğretmenlerinin geri bildirim vermesini zorlaştıran durumlar ve bu durumlara yönelik çözüm önerileri nelerdir? Bu sayede öğretmen görüşleri ile karşılaşılan zorluklara ilişkin derinlemesine, ayrıntılı bir araştırma yapılabilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 19/01/2021 tarih ve 02/35 sayılı kararı ile resmi izinler alınmıştır.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Bu çalışmaya Begüm Yavuz %60, Mehmet Kaan DEMİR %40 düzeyinde katkı sunmuştur.

Çıkar Beyanı

Bu çalışmada yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Arslan, A. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin iyi bir eğitim ortamını sağlayan yedi ilkenin uygulanabilirlik düzeyinin belirlenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 4(1), 13- 35. <https://dergipark.org.tr/en/pub/turkegitimdergisi/issue/46280/516100>
- Aydemir, L. ve Tekin, T. (2018). Eğitim örgütlerinde iletişim: ilköğretimde metaforik analiz. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 11(21), 145-161. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/mahder/issue/36252/408700>
- Baysal, E. A. ve Hocoğlu, N. (2019). Nitel araştırma modelleri-desenleri. G. Ocak. (Ed.), *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Coşkun, E. ve Tamer, M. (2015). Yazma eğitiminde geri bildirim türleri ve kullanımı / types and use of feedback in writing education. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 337-372.
- Cüceloğlu, D. (2002). *İletişim donanımları: keşkesiz bir yaşam için*. Remzi Kitabevi.
- Çapar, D. (2018). *Sınıf öğretmenlerinin kullandıkları sözel olmayan iletişim kanalları ve bu kanallara ilişkin öğrenci algıları* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Çetinkaya, G. (2019). *Konuşma eğitiminde geri bildirim*. Pegem Akademi.
- Çimen, O. (2017). Öğretmen adaylarına uygulanan geri bildirim modelinin motivasyon ve yansıtıcı düşünme eğilimlerine etkisi [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Deniz, E. (2008). Sınıfta iletişim. R. Arı , E. Deniz (Ed.). *Sınıf yönetimi içinde* (s. 182-146). Maya Akademi.
- Erdem, A. (2011). İletişim sürecinde geri bildirim önemi ve iletişime katkısı. *Erciyes İletişim Dergisi*, 1(3).
- Ertürk, S. (1984). *Eğitimde program geliştirme*. Yelkentepe Yayınları
- Göçer, A. (2019). Türkçe eğitiminde ölçme ve değerlendirmenin işlevselliğine etki eden önemli bir uygulama tekniği olarak geri bildirim kullanımı. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 111-126.
- Göçer, A. ve Şentürk, R. (2019). Türkçe öğretmenlerinin metin işleme sürecinde kullandıkları geri bildirim türlerine yönelik bir araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 40-92.
- Gözütok, F. D. (2020). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Pegem Akademi
- Gülbahar, B. ve Aksungur, G. (2018). Sınıf içi etkili iletişim becerileri algı ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (48), 437-462.

- Gündoğdu ve Cafoğlu, K. ve Z. Cafoğlu (Ed.). (2007). Öğrenme ve öğretim süreci. *Sınıf yönetimi el kitabı*. Grafiker Yayıncılık.
- Gündüz, Y. ve Balyer, A. (2011). Eğitimde ödül ile cezanın yeri ve buna ilişkin alternatif yaklaşımlar. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(2), 10-23.
- Hattie, J. and Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112. <https://doi.org/10.3102/003465430298487>
- İncebacak, B. B. ve Ersoy, E. (2016). Matematik beni neden kaygılandırır? *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 13(25), 1-15.
- Kısac, I. (6. Baskı). (2007). Öğretmen- öğrenci iletişimi. E. Karip. (Ed.). *Sınıf yönetimi içinde*. Pegem A Yayıncılık.
- Köğçe, D. (2012). *İlköğretim matematik öğretmenlerinin geri bildirim verme biçimlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Lee, I. (2008). Student reactions to teacher feedback in two Hong Kong secondary classrooms. *Journal Of Second Language Writing*, 17(3), 144-164.
- Miles, M.B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis. international educational and professional publisher*. Thousand Oaks London New Delhi: SAGE
- Nartgün, S. S. (2014). Sınıfta iletişim. T. Argon, S. S. Nartgün (Ed.). *Sınıf yönetimi içinde*. (s.91-118). Maya Akademi.
- Ozan, C. (2017). *Biçimlendirici değerlendirmenin öğrencilerin akademik başarı, tutum ve öz düzenleme becerilerine etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Öntaş, T., ve Kaya, B. (2019). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim materyali tasarlama sürecinde geri bildirim verilmesine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(224), 59-73.
- Özkan, H. H. (2010). Öğrenme öğretme modelleri açısından modüler öğretim. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 117-128.
- Poulos, A. and Mahony, M. J. (2008). Effectiveness of feedback: the students' perspective. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 33(2), 143-154.
- Selimbacaoğlu, A. (2004). İletişim ve sınıf içi iletişimin önemi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya. 6-9.
- Silman, F. ve Z. Cafoğlu (Ed.). (2007). Sınıf içi iletişim. *Sınıf Yönetimi El kitabı*. Grafiker Yayıncılık.
- Souter, D. H. (2009). The nature of feedback provided to elementary students in classrooms where grading and reporting are standards-based. *Nature*, 9, 30.
- Sönmez, V. (10. Baskı). (2019). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Yaşar, C. ve Akbaş, U. (2018). Geri bildirim verilme zamanının matematik başarısına etkisi. *İlköğretim Online*, 1448-1466.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7-16.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (11. Baskı). (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED SUMMARY

When education is examined as a system, the fact that the education consists of input, process, output and feedback elements shows that it has open system elements. Feedback, which is the last element of the open system, is the determining element of the open system. With the feedback, the information of all the studies and changes made in the system is given to the system, and thus it is possible to eliminate all conflicts that may occur in the system (Sönmez, 2019).

There are many important elements in reaching the goal in educational environments. One of these elements is the concept of communication. There are some elements that are used in the realization of communication. These elements are sender, message, channel, receiver, and feedback. Feedback, which is the last element of the communication process, is the expression and reactions that the receiver creates towards the source after the message received. In order for effective communication to occur and to complete the communication process, especially the feedback element should be included. Feedback, which is effective on students' learning and success, is also a communication tool between teacher and student (Souter, 2009). The concept of feedback; education system constitutes the common element of in-class communication and teaching service quality and is very important for learning experiences. For this reason, it is necessary to examine the feedback use cases of teachers. The aim of the research is to find out the thoughts of classroom teachers regarding the concept of feedback and how much they consider themselves adequate in using feedback, the type, intensity, and frequency of feedback used according to different subjects, and the reasons for the differences related to these subjects, to have information about the factors affecting the use of feedback, the nature of the responses received from students regarding the feedback used, how these responses meet the expectations of the classroom teacher, and to determine the positive-negative verbal, non-verbal, and written feedback expressions used. In order to examine the feedback use cases of the classroom teachers, it was aimed to reach the answers to the following sub-problems in line with the opinions of the classroom teachers:

- 1- How do classroom teachers define the concept of feedback, and what does this concept mean to them?
- 2- How confident do classroom teachers feel in terms of giving feedback?
- 3- How frequently do classroom teachers use the concept of feedback?
- 4- What is the main criterion/condition that determines when classroom teachers give feedback?
- 5- How does the frequency of classroom teachers' feedback use differ based on the subject, and what is the main factor that determines this frequency?
- 6- What are the circumstances that make it difficult for classroom teachers to give feedback?
- 7- What are the reactions of students towards classroom teachers' feedback use?
- 8- Do the reactions of students towards classroom teachers' feedback use meet their expectations?
- 9- What are the verbal, nonverbal, and written feedback expressions given by classroom teachers to positive and negative behaviors?

The research was carried out in line with the phenomenology pattern, one of the qualitative research designs. The study group was determined by using the criterion sampling method, which is one of the purposive sampling methods. The study group of the research consists of 29 classroom teachers working in the Merzifon district center of Amasya in the 2020-2021 academic year. The criteria of the study group are that the participants are "classroom teachers" and their place of duty is "district center". The participants making up the study group consist of 29 classroom teachers, 22 female and 7 male. Of the classroom teachers, 4 participants have 6-10 years of professional seniority, 8 participants have 11-15 years, 5 participants have 16-20 years, 6 participants have 21-25 years, 3 participants have 26-30 years, and 3 participants have 31-35 years of professional seniority. While collecting data during the research process, it was found that 8 participants were teaching at the 1st grade level, 6 participants

were teaching at the 2nd grade level, 9 participants were teaching at the 3rd grade level, and 6 participants were teaching at the 4th grade level.

The data were collected with a semi-structured interview form created by the researchers in the research conducted to examine the feedback use cases of classroom teachers. The opinions taken with the semi-structured interview form were analyzed using the content analysis technique. Nvivo program was used to model the findings. To ensure validity in this study, demographically different participants were interviewed. For reliability, the reliability formula ($\text{Reliability} = \text{Consensus} / (\text{Agreement} + \text{Disagreement}) \times 100$) arranged by Miles and Huberman (1994) was used. According to the results of the analysis, the reliability rate was found to be 88%.

According to the opinions of the classroom teachers, the “feedback” expression is sometimes defined as the expressions used by the teachers, sometimes the expressions received by the teachers from the students, and sometimes the expressions used by the teacher and the student mutually. Classroom teachers made explanations mostly on the feedback they received from the students in the feedback expressions used.

The classroom teachers interviewed in the study mostly feel competent about giving feedback. When the reasons for feeling competent were examined, the classroom teachers explained that giving feedback was mostly spontaneous and stated that feedback was one of the basic structures of the education process.

It has been observed that the frequency of feedback use by classroom teachers is variable, often, when needed/mostly or according to the courses. Mostly, classroom teachers stated that they use feedback frequently.

Regarding the basic criteria or situations that determine the time to use feedback, the teachers stated that the feedbacks occur in line with random situations or determined uses. Most of the participants stated that they preferred the specified criteria. From these statements, it was learned that the classroom teachers focused on the timing of the lesson-related situations and the cognitive processes of the students for the student situations when using feedback.

Classroom teachers mostly stated that their preferences for using feedback differ in terms of amount according to the courses. Participants stated that the reasons for this differentiation were generally due to factors such as the more frequent use of feedback in mathematics lessons, students' interest in the lesson, anxiety, and success; they explained the decrease in the feedback they use in the life studies course, due to the fact that the content of the course is intertwined with daily life and that the students do not have difficulty in the course.

Participants stated that they encountered situations that made it difficult to give feedback. It has been observed that the situations encountered are sometimes caused by in-class factors and sometimes out-of-class factors. The participants, who stated that mostly in-class factors made it difficult to give feedback, stated that the elements of the student were the basis of this difficulty.

Classroom teachers stated that there were situations in which they received or did not receive a reaction from the students for the feedback they used. It has been learned that the reactions received from the students are mostly positive reactions to the positive feedback used by the teachers. They emphasized that the students who remained unresponsive were generally composed of students who were indifferent to the course process. For this reason, teachers stated that the responses they received met their expectations at different levels.

It has been learned that the positive verbal feedback expressions that the classroom teachers generally use are the most frequently encountered situations and personal expressions, regarding the positive behavior they observe in their students during the teaching process, the completion of the responsibilities, assignments or tasks they give to their students, and the correct answers to the questions they ask.

It has been learned that the negative verbal feedback expressions that the classroom teachers generally use are the most frequently encountered situations and personal expressions, because of the negative behavior they observe in their students during the teaching process, their students' failure to complete the responsibility, homework or task they give to their students, and the fact that they do not answer the questions they ask correctly.

It has been learned that the positive nonverbal feedback expressions that the classroom teachers generally use are mostly with gestures, and that the participants mostly benefit from hand movements, regarding the positive behavior they observe in their students during the teaching process, the completion of the responsibility, homework or task they give to their students, and the correct answer to the questions they ask.

Classroom teachers stated that the negative non-verbal feedback expressions they generally use are mostly due to the use of mimics, for the negative behavior they observe in their students during the teaching process, for not completing the responsibility, homework or task they give to their students, and not answering the questions they ask correctly. Most of the participants stated that they move their eyebrows in the use of mimics in their negative nonverbal feedback.

Classroom teachers have stated that the positive written feedback expressions they use generally consist of visual expressions regarding the positive behavior they observe in their students during the teaching process, the completion of the responsibility, homework or task they give to their students, and the correct answer to the question they ask.

Classroom teachers stated that they mostly use symbols to show the negative behavior they observe in their students during the teaching process, not completing the responsibility, homework or task they give to their students, and not answering the questions they ask correctly.

In order to obtain information about the level of reaching the goals in the education system, feedback should be sought (Sönmez, 2019).